

PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE
Mountaineering Association of Montenegro

Izvještaj o radu 2019.

Podgorica
2020.

PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2019. GODINU

Podgorica, decembar 2020. godine

OPŠTI PODACI O PLANINARSKOM SAVEZU CRNE GORE

Planinarski savez je sportska organizacija koja djeluje kao nacionalni sportski savez za oblast i sadržaje planinarstva u Crnoj Gori, osnovana 1951. godine. Savez je zasnovan na dobrovoljnom i interesnom udruživanju planinarskih, alpinističkih, speleoloških i drugih srodnih klubova. Djelatnost Saveza usmjerena je na razvoj i unapređivanje sadržaja planinarstva, planinarske i sportske etike i pravne kulture u oblasti planinarstva, razvijanje saradnje sa drugim srodnim organizacijama i asocijacijama u zemlji i inostranstvu, kao i organizovanjem drugih aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi Saveza. U Savezu je 2019. godine bilo učlanjeno 48 planinarskih klubova (od kojih je 21 klub izvršio usklađivanje akata i rad organizacije sa novim Zakonom o sportu), sa oko 500 registrovanih planinara.

Predsjednik Skupštine: mr Luka Mitrović;

Upravni odbor PSCG: prof. dr Dragan Bulatović, mr Darko Brajušković, mr Zehra Balić, Fevzija Kurtagić, prof. dr Saša Popović, Željko Starčević, pukovnik Milutin Đurović, mr Vasilije Bušković i Dragutin Vujović;

Predsjednik saveza: dr Dragan Bulatović

Sekretar: Tatjana Ivanović

Planinarski savez za obavljanje djelatnosti raspolaže sa kancelarijskim prostorom u ulici „Bracana Bracanovića“ br. 68/C, u Podgorici.

Aktivnosti Planinarskog Saveza Crne Gore u 2019. godini odvijale su se u skladu Zakonom, Statutom, Programom rada i drugim dokumentima vezanim za ostvarivanje zacrtanih ciljeva Saveza. Najznačajnije aktivnosti odnosile su se na:

- Razvoj, unapređenje i omasovljenje svih vidova planinarstva.
- Podržavanje takmičarskih, rekreativnih i revijalnih događaja iz oblasti planinarstva.
- Izgradnja nove, kao i uređenje i održavanje postojeće planinarske infrastrukture.
- Promocija planinarstva i njegovih sportskih i rekreativnih disciplina, kao zdravih stilova života.
- Razvijanje ekološke svijesti i podsticanje članstva na ekološko djelovanje.
- Jačanje unutrašnje organizacije Saveza kroz rad stručnih komisija.
- Unapređenje saradnje sa Ministarstvom sporta i mladih.
- Unapređenje saradnje sa Crnogorskim olimpijskim komitetom.
- Nastavak i unapređenje saradnje sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma oko uređenja i održavanja planinskih staza Nacionalne mreže i Registra.
- Unapređenje saradnje sa JP Nacionalni parkovi Crne Gore i lokalnim zajednicama.
- Razvijanje i unapređenje saradnje sa lokalnim samoupravama.
- Unapređenje saradnje sa Ministarstvom odbrane i vojskom.
- Realizacija edukativnih programa i pružanje neophodne tehničke i stručne pomoći klubovima u organizaciji složenijih planinarskih aktivnosti.
- Izdavanje časopisa “Planinarske novine” i ažuriranje web sajta.
- Produblivanje saradnje u okviru Balkanske planinarske unije i drugih međunarodnih asocijacija (ERA i EUMA).

1. AKTIVNOSTI ORGANA SAVEZA

1.1. Skupština

Tokom 2019. godine, multimedijalnoj sali KIC „Budo Tomović“, 21. decembra 2019. godine, održana je Redovna godišnja Skupština Planinarskog saveza Crne Gore. Sjednicu je otvorio predsjednik Skupštine PSCG mr Luka Mitrović. Nakon izbora radnih tijela Skupštine, utvrđeno je da sjednici prisustvuje 16 delegata od ukupno 21. registrovanog planinarskog kluba te da postoji kvorum za održavanje sjednice. Uslijedilo je usvajanje Dnevnog reda, usvajanje Poslovnika o radu Skupštine, zapisnika sa Redovne i elektronske sjednice Skupštine PSCG-a, koje su održane u decembru 2018. godine. Po informacijama iz Ministarstva sporta i mladih, Skupština je informisana o rezultatima usklađivanja rada akata i organizacije planinarskih klubova sa Zakonom o sportu po kojima je 21 planinarski klub, uspješno prilagodio svoje djelovanje. Verifikovane su odluke o ućlanjenju planinarskog kluba “Montenegro tim” iz Nikšića i sportsko alpinističkog kluba “Slobodni penjači” sa Cetinja. Verifikovana je Odluka o isključenju 27 klubova koji su izbisani iz Registra sportskih organizacija Ministarstva sporta i mladih. U skladu sa tim, izvršene su izmjene i dopune Statuta PSCG. U daljem toku sjednice, usvojeni su Izvještaj o radu PSCG-a za 2018. godinu sa Finansijskim izvještajem i Izvještajem Eksterne revizije Završnog računa za 2018. godinu kao i Program rada sa Kalendarom aktivnosti i budžetom za 2020. godinu. Usvojeni su i pravilnici vezani za sistem takmičenja u orijentacionim planinarskim disciplinama i planinskom trčanju, kao i Pravilnik o obrazovanju arbitraže za rješavanje sporova u vezi sa sportovima u oblasti planinarstva.

1.2. Upravni odbor

Tokom 2019. godine održano je ukupno tri redovne, jedna vanredna i tri elektronske sjednice Upravnog odbora.

Sjednica	Datum održavanja
1. Sjednica UO	15.04.2019.
2. Sjednica UO	31.07.2019.
3. Sjednica UO	05.12.2019.
4. Vanredna sjednica UO	10.08.2019.
5. Vanredna elektronska sjednica UO	07-08.10.2019.
6. Elektronska sjednica UO	17-18.12.2019.
7. Elektronska sjednica UO	20.12.2019.

Na sjednicama su razmatrana i usvajana različita dokumenta, donošene su odluke i zaključci vezani za rad organa Saveza. Savez je u okviru realnih mogućnosti pružao podršku planinarskim klubovima u realizaciji sportskih manifestacija (susreti, pohodi, memorijali, takmičenja, ekspedicije...).

Na sjednicama UO usvojeni su sledeći najvažniji dokumenti, odluke i izvještaji:

- Izvještaj o radu sa Finansijskim izvještajem i Izvještajem eksternog revizora za 2018;
- Bilans stanja i uspjeha za 2018. godinu;
- Odluka o visini i strukturi troškova izdavanja i obnavljanja licenci;
- Odluka o uplati godišnje članarine Evropskoj planinarskoj asocijaciji;
- Odluku o angažovanju lica za obavljanje stručnih poslova u Savezu;

- Odluku o učešću delegacije na 20. sastanku Balkanske planinarske unije, od 24. do 26. maja u Korči (Albanija);
- Odluku o izboru domaćina za održavanje planinskih staza za 2019/20;
- Program Planinskog festival Durmitor 2019;
- Odluku o formiranju organizacionog odbora za Planinski festival Durmitor 2019;
- Plan održavanja planinskih staza za 2019;
- Odluku o formiranju Komisije za implementaciju ugovora o poslovnoj saradnji i obaveza iz plana uređenja i održavanja planinarskih staza Nacionalne mreže 2019/2020. godine;
- Odluku o formiranju privremene komisije za implementaciju dijela plana za uređenje i održavanje planinarskih staza Nacionalne mreže, koja se odnosi na uređenje staza za hodanje na krpljama;
- Izvještaj sa 42. Memorijalni pohod "General Danilo Jauković";
- Izvještaj sa manifestacije "Stazom Veljka Vlahovića";
- Odluka o slanju tri ekipe na Međunarodno takmičenje u planinarskoj orijentaciji BMUMOC 2019. koje je održano na Igmanu u BIH;
- Izvještaj Komisije za planinarsku orijentaciju sa internacionalnog takmičenja BMU IMOC 2019. održanom na Igmanu BIH;
- Izvještaj sa 50. Generalne skupštine ERA, koja je održana u Bad Urachu u Njemačkoj;
- Programa rada sa kalendarom aktivnosti za 2020. godinu i Finansijskim planom;
- II Izvještaj Ministarstvu održivog razvoja i turizma o realizaciji plana radova i troškova PSCG za sezonu 2018/2019;
- Donešeno je 13 odluka o dodjeli sredstava za podršku planinarskim klubovima;
- Data je saglasnosti za štampanje 8. i 9. broja časopisa "Planinarske novine";

2. SPORTSKA TAKMIČENJA KAMPOVI I SEMINARI

- **5th GRAWE Winter Adventure Race “Bjelasički maraton 2019”**

U subotu, 02. marta 2019. je u organizaciji Planinarskog kluba “Visokogorci Crne Gore”, održana peta Zimska avanturistička trka “5th Grawe Winter Adventure Race – Bjelasički maraton 2019”, u kategorijama turno skije i krplje. Cilj manifestacije je promocija i popularizacija zimskih ekstremnih sportova, kao i obogaćivanje zimske turističke ponude na jednoj od najljepših crnogorskih planina. Po lijepom vremenu na stazi dužine 17 km, sa 5 kontrolnih tačaka, takmičilo se, u tri discipline, 76 učesnika iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Ukrajine. Prije starta trke, učesnicima su se obratili predsjednik Opštine Kolašin Milosav Bato

Bulatović, predsjednik Visokogoraca Milan Radović i predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore prof. dr Dragan Bulatović, koji ih je upoznao sa stazom.

Trka je startovala u 9 sati i 30 min sa novog Ski centra Kolašin 1600. Sa starta su se takmičari uputili prema katunu Slađevac i dalje preko Kordelja i prevoja Jagančar nastavili prema bjelasičkom vrhu Troglava 2072 m i dalje do prevoja ispod i Zekove glave 2117 m. Staza ih je dalje vodila do Raskrsnice, a onda prema Klisuri i nazad kroz šumu do Skijališta.

U disciplini krplje, kategorija žene pobijedila je Miluša Bošković, Triatlon klub Kotor sa vremenom 2 sata 52 minuta i 3 sekunde. Drugoplasirana je bila Rakonjac Gordana iz Bijelog Polja, dok je treće mjesto zauzela Vera Lalatović iz Podgorice. U disciplini krplje, kategorija muškarci pobijedio je Miloš Bodiroga iz PK “Vučji zub” iz Trebinja, sa vremenom 2 sata 22 minuta i 52 sekundi. Drugoplasirani je bio Slavko Lukovac iz Kolašina, dok je treće mjesto zauzeo Branislav Baltić iz Mojkovca. U porodičnoj trci, zapravo šetnji do vrha Troglava, sa dvadesetak učesnika, najmasovnija porodica su bili Bulatovići Višnja, Ivo i Dragan.

U skladu sa tradicijom, proglašenje pobjednika i uručenje pehara, medalja i vrijednih nagrada obavljeno je u kulturnom kolašinskom restoranu „Planinar“. Ceremoniji su prisustvovali predsjednik SO Kolašin Milan Đukić, predsjednik Opštine Milosav Bato Bulatović, predsjednik PSCG Dragan Bulatović, kao i planinarski veterani Gojko Vlahović i Mijo Kovačević, kojima su uručene posebne zahvalnice. Program je vodila Ivana Šuković, a za dobru atmosferu se pobrinuo kolašinski bend Rudolf.

- **20. Orjenski maraton**

Tradicionalna manifestacija Planinarskog kluba „Subra“ je održan 27. maja 2019. Ovom manifestacijom, kojom se ujedno obilježava Evropski dan parkova, promovišu se prirodne ljepote Orjena i podstiče posjeta planini i zdravi stilovi života. Za vrijeme manifestacije kroz planinarski dom „Za Vratlom“ (1160 m), u kojem

je bio organizovan smještaj i prehrana, prošlo je 80-ak ljudi, dok je u pojedinačnim događajima učestvovalo njih 70, od Herceg Novog, Kotora i Žabljaka, preko Beograda i Dubrovnika, pa sve do ljudi iz Rusije i Belgije. U petak večer manifestacija je zvanično otvorena, a pristigli učesnici su se detaljnije upoznali sa predstojećim programom. Odmah zatim otvorena je i nesvakidašnja izložba fosila Orjena, koju je organizovala Agencija za razvoj i zaštitu Orjena povodom Evropskog dana parkova (24. maj). Postavka je bila otvorena za razgledanje tokom cijelog trajanja manifestacije „Orjenski maraton“. Centralni dio manifestacije, planinarska tura na Subru (1679 m), opet se pokazala kao veoma atraktivna, uz obilazak utvrđenja „Grab“, savladavanje pećinskog prolaza, uspon do Subrinih vrata, obilazak geo-atrakcija koje su prethodno viđene na izložbi i neizbježno svraćanje na mitsko Vilino guvno. Turu je vodio iskusni Nikola Brajović, koji je ujedno i osmislio, odnosno trasirao njenu putanju.

Mada baziran na planinarenju, Orjenski maraton je više od toga, pa vrijedi istaći da je preko njega svojevremeno u Crnu Goru je uvedeno planinsko trčanje, aktivnost koju su kasnije preuzele brojne druge manifestacije. Njegovi pobornici ovom prilikom su se okušali na stazi „Orjensko srce“, dugačkoj 5,5 km. Najbolje vrijeme postigao je Željko Dabović iz TK „Herceg Novi“ (0:35:50), drugi je bio Novljanin Perica Vučković, član AK „Sparta“ iz Nikšića, dok je treće mjesto zauzeo Goran Baltić, član Alpinističkog kluba „Niskogorci“ iz Herceg Novog. U ženskoj konkurenciji slavila je Marija Bošnjak, članica TK „Herceg Novi“ (0:52:08), drugo mjesto pripalo je Mariji Krivokapić iz Herceg Novog, a treće Tot Aleksandri iz TK „Kotor“.

Za najšire slojeve ljubitelja planine na istoj stazi (Orjensko srce) organizovana je i jedna opuštana hiking tura, sa upoznavanjem vegetacije Orjena, nekadašnjeg života u katunima i obilaskom obližnjih speleoloških objekata. Naime, staza „Orjensko srce“ je pažljivo trasirana da u uslovima ne baš gostoljubivog orjenskog krša ipak obezbijedi lak i bezbjedan prolazak i ljudima kojima planine nisu česte destinacije.

- **56. MOSI** igre su održane od 04. do 07. jula 2019. godine u Sokolcu, uz prisustvo velikog broja takmičara. Na takmičenju u planinarskoj orijentaciji su učestvovala crnogorske ekipe iz PK "Cmiljača". Takmičarke PK "Cmiljače" su osvojile bronzanu medalju dok je u muškoj konkurenciji ekipa PK "Cmiljače" osvojila peto mjesto.
- **Montenegro kup 2019** - ekipno takmičenje u planinarskoj orijentaciji, održano je u okviru Planinskog festivala 3. juna. Na takmičenju je, u disciplini sprint, učestvovalo oko 30 takmičara iz nekoliko crnogorskih klubova. Jelena Jovanović iz PK „Javorak“ pobjednica je u konkurenciji dama, dok je u muškoj konkurenciji pobijedio njen klupski drug Matija Vujović ispred Nemanje Đurđevca „Durmitor“ i Martina Delibašića „Javorak“.
- **Takmičenja u planinarskoj orijentaciji BMUMOC 2019. Igman BIH**

Od 11. do 13. oktobra 2019. godine, reprezentacija Crne Gore u planinarskoj orijentaciji boravila je u na Igmanu u Bosni i Hercegovini na četvrtom Balkanskom prvenstvu u planinarskoj orijentaciji. Naša reprezentacija je brojala tri ekipe i to seniorsku i mušku i žensku juniorsku ekipu. Seniori: Marko Blečić, Mitar Andrijašević, Dejan Vujičić Juniori: Vasilije Vujović, Delibašić Martin i Đurđevac Nemanja Juniorke: Joksimović Milja, Šuković Bojana I Suljević Amina. Selektor: Dragutin Vujović.

Takmičenje je počelo 11. oktobra u večernjim časovima, rešavanjem testova kojima su obuhvaćene sve tematike planinarskih disciplina. Sjutradan u 9h je startovala dnevna trka a po završetku trke pristupilo se rešavanju zadataka prve pomoći. U 19 h je bio start noćne trke. Naše ekipe su dale sve od sebe, trud se isplatio jer je naša seniorska ekipa u najjačoj kategoriji zbirom bodova zauzela treće mjesto, odmah iza dvije ekipe Slovenije.

3. VISOKOGORSKI USPONI I EKSPEDICIJE

Članovi planinarskih klubova su samostalno i u sklopu međunarodnih ekspedicija, učestvovali tokom 2020. godine na visokogorskim ekspedicijama širom Evrope i svijeta.

• **Visokogorska ekspedicija na Dolomite i Julijske Alpe** Izvedena je u organizaciji našeg PK "Visokogorci Crne Gore", uz podršku Komisije za planinarstvo, alpinizam i ekspedicije Planinarskog saveza Crne Gore od 20. do 26. juna 2019. godine. Devetočlana ekipa je bila sastavljena od planinara iz više crnogorskih planinarskih klubova a činili su je: Predrag Perović, Marija Zogović, Saša Popović, Violeta Marković, Jelena Čvorović, Ćazim Fetahović, Anđelija Đukić, Darko Ćeranić i vodič Milan Radović.

Iako vrijeme u samom početku nije bilo naklonjeno našim planinarima, cilj je ostvaren i izvršeni su usponi na dva vrha, dok je treći, zbog izuzetno lošeg stanja na stazi okončan trista metara ispod vrha. Na najviši vrh Dolomita, u masivu Marmolada, Punta Penia, visok 3343 m uspjeli su da se, uz pomoć zimske tehničke opreme popenju Predrag Perović, Marija Zogović, Violeta Marković, Jelena Čvorović, Ćazim Fetahović, Anđelija Đukić, Darko Ćeranić i vodič Milan Radović. Naši planinari su najviši vrh Dolomita ispenjali iz drugog pokušaja s obzirom da su se u prvom pokušaju morali vratiti sa samo 100 metara ispod vrha zbog mećave, grmljavine i izuzetno loših meteo uslova. Drugi planirani vrh u Dolomitima Monte Civetta (3220 m) ostao je, ovog puta, nedostižan zbog lošeg stanja na stazi i velikog rizika po članove ekspedicije. Snijeg koji se otapa je u takvom stanju da ne pruža sigurno kretanje u izuzetno strmim i opasnim kuloarima. Takođe, veliki dio sigurnosnih sajli u stjenovitim vertikalama je prekriven snijegom pa je vodič odlučio da ekipu vrati trista metara ispod vrha. Crnogorski planinari su nakon Italije posjetili Julijske Alpe u Sloveniji. Cilj je bio Jalovec (2645 m) kulturna planina, simbol slovenačkog planinarstva koja se zbog tog statusa nalazi i u grbu slovenačke planinarske asocijacije. Zbog stanja na Alpima usled kasnog snijega, sezona penjanja praktično nije ni počela i još uvijek se samo najspremniji usuđuju da krenu na ozbiljnije vrhove. Iako naši planinari u dolini Tamar, u istoimenom planinarskom domu nijesu mogli da dobiju informacije o stanju na stazi, to ih nije obeshrabrilo u planu da izvrše uspon na vrh koji Slovenci nazivaju „kraljem slovenskih gora“. Nakon savladavanja izuzetno zahtjevnih tehničkih detalja uz upotrebu zimske opreme i korišćenje alpinističkih tehnika, od sedmočlane ekipe koja je krenula na uspon, nakon više od šest sati iscrpljujućeg penjanja, zastavu Crne Gore na vrhu su razvili Jelena Čvorović, Ćazim Fetahović, Predrag Perović i Milan Radović. Uspon sa povratkom na početnu tačku je trajao skoro 12 sati i svaki korak je zahtijevao izuzetnu koncentraciju i psihofizičku spremnost.

- **Ekspedicija na Khan Tengri 7010 m na Pamiru u Kirgistanu**

Ekspedicija je izvedena u organizaciji PK „Visokogorci“ iz Podgorice. U ekspediciji su učestvovali Milan Radović i Aleksandar Đajić. Naši alpinisti su izveli uspješan uspon na vrh. Nažalost, 8. avgusta 2019. godine, po povratku u visinski kamp C4, došlo je do tragičnog ishoda i pogibije jednog od najboljih crnogorskih planinara i alpinista Milana Radovića. Na maloj kamenoj polici u stijeni Khan Tengrija, gdje je bio postavljen šator naših alpinista, Radović se najvjerovatnije okliznuo i pao u ambis preko 1000 m.

Planinarski savez Crne Gore je u koordinaciji sa PK „Visokogorci CG“, Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS-om) i nadležnim državnim institucijama obezbijedio potrebna finansijska sredstva i prenos posmrtnih ostataka našeg vrhunskog planinara i prijatelja Milana Radovića u Crnu Goru. U prepunoj sali Narodne Biblioteke održana je komemorativna sjednica na kojoj su se Radovićeva porodica, njegovi prijatelji iz svih crnogorskih brojnih regionalnih planinarskih klubova i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija kroz suze oprostili od Milana.

- **Učesnici ekspedicija na vrhovima iznad 4000 mnv**

U nastavku je spisak crnogorskih visokogorki i visokogoraca sa ostvarenim rezultatima u 2019. godini:

1. Aleksandar Đajić, PK "Visokogorci", Khan Tengri 7010 mnv, Pamir
2. Milan Radović, PK "Visokogorci", Khan Tengri 7010 mnv, Pamir
3. Zehra Balić, PK "Cmiljače", Vinicunca (Rainbow mountain) 5036mnv, Pichu Pichu 5664 mnv, vulkan Chachani 6057 mnv – trekking posjeta Machu Picchu
4. Ivona Jočić, PK "Cmiljače", Vinicunca (Rainbow mountain) 5036mnv, Pichu Pichu 5664 mnv, vulkan Chachani 6057 mnv - trekking posjeta Machu Picchu
5. Dražen Marković, PK "Džambas", Petrovski 4850 mnv, Juhina 5100 mnv, Razdeljnaja 6100 mnv, Pamir
6. Biljana Medenica, PK "Komovi", Akonkagva 6962 mnv
7. Dušan Kaluđerović, PK "Soko", Kilimandžaro 5895 mnv
8. Dijana Borozan, PK "Soko", Kilimandžaro 5985 mnv
9. Bojan Čutković, PK "Soko", Kilimandžaro 5985 mnv
10. Čazim Fetahović, PK "Jelenčica", Elbrus 5642 mnv

4. PLANINARSKJE PJEŠAČKE I SPORTSKO – REKREATIVNE MANIFESTACIJE

- **Memorijal “Safet Mavrić – Ćako”**

Održan je u periodu 1-3. februara 2019. godine u organizaciji SK “Hajla” iz Rožaja. Na ovom najmasovnijem zimskom usponu u regionu, učešća je uzelo oko 100 veoma iskusnih planinara, iz sedam država regiona. Teški vremenski uslovi i jak vjetar, spriječili su izlazak svih planinara, tako da je uspon na vrh planine Hajle izvelo ukupno 16 planinara.

- **Obilježavanje 77. godišnjice Igmanskog marša**

Više hiljada antifašista i ljubitelja prirode, 26. januara 2019. godine, obilježilo 77. godišnjicu Igmanskog marša, jedne od najznačajnijih operacija tokom Narodnooslobodilačke borbe u Drugom svjetskom ratu, a među njima su bili i crnogorski planinari. Uprkos niskim temperaturama i snijegu, na maršu su učestvovali antifašisti iz svih zemalja bivše Jugoslavije.

Igmanski marš izveden je u noći sa 27. na 28. januar 1942. godine, po dubokom snijegu i velikoj hladnoći od minus 38 stepeni, a 800 pripadnika Prve proleterske brigade NOV-a pešačilo je 19 sati. Uoči marša, Prva proleterska brigada bila je na Romaniji opkoljena jakim njemačkim snagama, nakon čega je donijetna odluka o izvršenju tog neizvesnog, ali jedino mogućeg pokreta. Igmanski heroji su prošli pored Sarajeva i preko Igmana, ka Foči, tadašnjoj slobodnoj teritoriji.

- **Memorijalni pohod „Nenad Vukomanović – Vukšin marš“**

Više od 80 planinarki i planinara iz gotovo svih krajeva Crne Gore (a bilo je učesnika i iz inostranstva) učestvovalo 26. januara 2019. godine na 2. Memorijalnom pohodu na skijama

(i krpljama) „Nenad Vukomanović – VUKŠIN MARŠ“ na Bjelasici. Prisutne planinare je u ime organizatora, kluba vojnih planinara „Kapetan“, pozdravio major Miloje Knežević, koji je evocirajući uspomene na Nenada Vukomanovića kazao i to da je njegova poslednja planinarska i životna tura bila upravo na Bjelasici.

Uprkos lošim vremenskim uslovima, grupa od petnaestak planinara je osvojila i vrh Zekova glava, dok su ostali popeli vrh Troglava, a među njima je bilo dosta mladih.

Planinarsko druženje je bilo organizovano u domu na Vranjaku.

Ovu aktivnost Kluba vojnih planinara Crne Gore „Kapetan“, podržalo je Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore.

Klub se zahvaljuje svima koji su na

bilo koji način bili dio ove uspješne priče!

• 16. Manifestacija „Noć punog mjeseca“ na Orjenu

Regionalni planinarski događaj, prava poslastica za ljubitelje zimskog planinarenja, 16. Noć punog mjeseca, je uspješno je realizovana 23. i 24. februara 2019. godine. Učestvovali su planinarski klubovi, društva i sreodni kolektivi iz 4 bivše jugoslovenske republike, ukupno njih 24. Organizator PK „Subra“ je gledao da se da mogućnost što većem broju klubova da imaju svoje članove na ovom tradicionalnom planinarskom događaju, jer su smještajni kapaciteti planinarskog doma „Za Vratlom“ redovno nedovoljni da prime sve zainteresovane.

Na cilj, 1679 m visoku Subru, izašlo je za oko 2 i po sata, po mjesečini, a pred samo svitanje, oko 65 planinara u organizovanoj i obezbijedenoj koloni. Učestvovali su: PD Celtis, Sombor,

PD Kindža, Kikinda, Stanica vodiča Zenica, PK Vjeverica, Kotor, HPD Sniježnica, Dubrovnik, PK Hajla, Rožaje, PK Ahmica, Rožaje, PD Bjelašnica, Sarajevo, PD Energoinvest, Sarajevo, Sportsko planinarski klub Aerodrom-Sarajevo Speleološko društvo Ursus speleus, Foča PK Balkan, Nikšić PK Visokogorci, Podgorica PK Komovi, Podgorica PK Kom, Andrijevića Planinari iz Valjeva PK Pestingrad, Kotor Speleološko društvo Zelena brda, Trebinje PK Džambas, Mojkovac PD Cincar, Livno PD Mosor, Split PD Kočari, Sinj PD Grabovica, Ploče PK Subra, Herceg Novi. Ovaj uspon koji je i inače jako zahtjevan, ovog puta bio je još teži zbog ekstremnih vremenskih uslova. Olujna bura, zaleđen snijeg, na vrhu temperatura oko -12, ali osjet temperature znatno niži zbog vjetrova. Prostrani bivak je napravljen u snijegu na vrhu za ovu priliku, kao i prethodnih godina, pa su planinari na smjenu ga posjećivali, jer je unutra značajno toplije (+2 stepena C), a i da se osvježe sa prigodnim slatkim posluženjem napravljenim na licu mjesta, doprinosu Agencije za razvoj i zaštitu Orjena. Unutrašnjost bivaka ukrašan je mimozama, darom Herceg festa, budući da je ove godine, na jubilej Praznika mimoze, Noćni uspon ponovo uvršten u njegov kalendar. Tako su se našle pod istim sniježnim krovom planinske munike i niježne mimoze, što je podsjetnik kako opština Herceg Novi ima na malom prostoru i oštru planinsku i toplu mediteransku klimu i da je to takođe zanimljivost koja se može turistički valorizovati.

- **Sinjavina na krpljama 2019.**

Planinarski klub „Sinjavina“ iz Mojkovca je po drugi put, organizovao zimski uspon na planinu Sinjavinu, 24.03.2019. godine. Okupilo se planinarsko društvo iz Podgorice, Kolašina, Mojkovca, Bijelog Polja... U mojkovačkim Poljima, odakle je start, kod domaćina i organizatora Gorana Rabrenovića,

vlasnika eko kampa „Rabrenović“, učesnike je čekao topli napitak, kafa i med sa priganicama za dobar i vedar put u sniježnu Sinjavinu. Odredište je bio planinarski dom „Ckara“ na Sinjavini. Snijeg je bio dosta tvrd, tako da se nije puno greznulo i krplje se nijesu morale koristiti većim dijelom staze. Sunčan dan je omogućio dodatno uživanje iako se vjetar pojačavao pri usponu ka prevoju Ckarska kosa. Tura je bila kružna ukupne dužine oko 15 km sa visinskom razlikom od oko 1750m. U prostorijama PK „Sinjavina“, učesnike je čekao domaćin sa osmijehom, gala ručkom i osvježenjem. Klub željno isčekuje ponavljanje ovakvog druženja.

- **IV Zimski uspon na Ljubišnju**

Klub vojnih planinara „KAPETAN“ - Ogranak „Pljevlja“ organizovao je tradicionalni zimski uspon na planinu Ljubišnju, dana 06.04.2019. godine. Pohod je predviđen kao marš na skijama ili krpljama. Ljubišnja je lijepa planina na sjeveru Crne Gore i dijelom na području BiH, smještena između rijeke Tare i Čehotine. Njen najviši vrh je Dernjačište 2238 mnv. Planina je bogata pašnjacima, šumama, izvorima pitke vode, a posebno je poznata po endemičnim i ljekovitim biljkama. Vidik sa vrha Ljubišnje se pruža na mnoge planine Crne Gore, Srbije i BiH, kanjon Tare i Drage. Ima velika prostranstva i pruža mogućnosti za skijanje.

- **U susret proljeću “Stazom Marka Miljanova”**

Stiglo je proljeće! Dolaze ljepši i topliji dani, priroda se budi, vrijeme je da tople domove zamijenimo kretanjem i boravkom u čistoj prirodi. U slavu proljeća, trideset i pet planinara i ljubitelja prirode okupilo se 24. marta 2019. godine na tradicionalnoj akciji „U susret proljeću stazom Marka Miljanova“ koju zajedničkim snagama organizuju PK „Visokogorci Crne Gore“, Planinarski savez Crne Gore i Fond za razvoj Kuća „Marko Miljanov“ uz podršku Ministarstva sporta i mladih.

Nakon pozdravnih riječi i instrukcija koje je dao predsjednik „Visokogoraca“ Milan Radović, učesnici su u 8.30 h, krenuli iz Doljana, u organizovanoj koloni, markiranom stazom koja vodi preko Peute i Vrbice do Orljeva i dalje do postavljenog cilja – starog grada Meduna. Dio staze od vode Peuta koji vodi iznad sela Gornja Vrbica do Orljeva, predstavlja originalni antički put koji je spajao drevne gradove Meteon (Medun) i Duklju.

Na Orljevu je učesnike pohoda i ove godine dočekaio doajen crnogorskog planinarstva Mijo Kovačević. Oni su tokom akcije ukupno prepješačili oko 14 km i prilikom uspona savladali 550 m visinske razlike. U ime Fonda za razvoj Kuća „Marko Miljanov“, planinare su kod Muzeja, uz riječi tople dobrodošlice, dočekali predsjednik dr Radomir Prelević i sekretar Pero Gošović. U skladu sa tradicionalnim kućkim gostoprimstvom, učesnici akcije su posluženi priganicama i medom, te poznatim medunskim vinom i rakijom. Nakon prigodnog obraćanja dr Prelevića i predsjednika Planinarskog saveza dr Dragana Bulatovića, kustos muzeja dr Vukić Ilinčić, održao je za prisutne istorijski čas o drevnom gradu Medunu, kao i o

liku i djelu Velikog vojvode Marka Miljanova, koji predstavlja jednu od ključnih istorijskih ličnosti naše zemlje iz druge polovine 19. vijeka. Posebnu draž i zadovoljstvo današnjoj akciji dali su najmlađi učesnici: Ivona, Dušan, Jakov, Tatjana, Višnja, Ivo, Dunja, Eva, Nemanja, Stefan i Jelena.

- **Planinarski pohod Radunovići – Brotnjik**

PK „Sinjavina“, iz Mojkovca i PK „Gorica“ iz Podgorice po četvrti put(tradicionalno u prvoj sedmici aprila) organizuju uspon na planinu Brotnjik (1562mnv). Ove godine je to bilo 07. 04. 2019. godine. Savladavana je visinska razlika od 1436m. Prednost ove staze je ta što je start staze iz Radunovića (128mnv), na 15 km od Podgorice(magistralni put Podgorica Kolašin, kod restorana Mediteran). Stazom su mještani prije više od 50 godina izdizali na svoja imanja i napasali stada. Staza je kategorisana kao zahtjevna, crna, bez opasnih dionica. Stazom broj 465A u katalogu planinarskih staza Planinarskog saveza Crne Gore krenuli su planinari iz Nikšića, Danilovgrada, Mojkovca i Podgorice. Po lijepom vremenu i sunčanom danu na uspon je sa 128 mnv krenulo dvadesetak planinara. Najava lošeg vremena nije uticalo na odaziv planinara da se pređe ova kondiciono vrlo zahtjevna tura. Remarkiranom i dobro obilježenom stazom, uz češće pauze, stiglo se na vrh Brotnjika za oko 4 h konstantnog uspona. Lijep dan je omogućio da se duže odmara na vrhu Maglič sa pogledom na Podgoricu, Danilovgrad, Zetsku i Bjelopavličku dolinu, Kamenik, Trmanje, Maganik, Tali, Sinjavinu, Bjelasicu, Komove, Kučke planine i Prokletije. Spuštanje je odrađeno opušteno, uz razgovor i šalu. Nakon silaska, uslijedilo je osvježanje u obližnjem restoranu.

- **Proljeće na snijegu**

Klima Orjena dozvoljava da čak i krajem aprila, dok gledate na more, uživate u aktivnostima na snijegu. Tu privilegiju su iskoristili posjetioci događaja „Proljeće na snijegu“, koji se već treću godinu za redom održava na Orjenskom sedlu (1600 m n. v.) u organizaciji Agencije za razvoj i zaštitu Orjena i planinarskog kluba „Subra“ iz Herceg Novog. Učesnici iz Herceg Novog i Dubrovnika su prisustvovali, a i učestvovali atraktivnom pravljenju sniježnih koktela i sladoleda, umijeću koje je predstavila

Agencija za Razvoj i zaštitu Orjena. Spremanje i degustacija pod otvorenim nebom su dio nezaboravnog doživljaja, upotpunjenog „otkačenim“ takmičenjem u sankanju, na poligonu koju su za ovu priliku „iskopali“ članovi Planinarskog kluba „Subra“. Naime, trasirana je na strmoj padini obližnjeg Kosmaša svojevrsna bob staza, dužine više stotina metara. Dubina staze omogućavala je bezbjedan prolazak i izbjegavanje Orjenske lokve, najveće vodene površine na ovoj inače bezvodnoj planini. Najbrži su dobili diplome za sjećanje na „Proljeće na snijegu“, događaj kojim su organizatori ove godine ujedno obilježili Svjetski dan planete Zemlje.

- **Via Ferrata Čehotina 5.maj 2019.godine**

I ovog puta se potvrdilo da je u planini najvažnija dobra procjena!

I kada nekom to izgleda nemoguće, klub vojnih planinara „Kapetan“ ne odustaje!

Uprkos najavi loših vremenskih prilika, dvadeset planinarki i planinara, iz pet klubova, danas je učestvovalo na veoma interesantnoj turi kroz kanjon Čehotine, koju je vodio major Nenad Vujadinović iz kluba vojnih planinara „KAPETAN“.

U Čehotini se nalazi jedna od prvih fiksnih instalacija u nasoj zemlji, kod planinara poznate kao „Via ferrata“ i svi današnji

učesnici su je uspješno i bezbjedno savladali.

Na kraju aktivnosti organizovano je prijatno, planinarsko druženje. U ime kluba vojnih planinara „Kapetan“ zahvaljujemo se svima koji su uz nas, a posebno današnjim učesnicima.

- **„Prvomajski uranak na planinu Vojnik“ 2019**

Subota 11. maja 2019. godine. Po slobodnoj procjeni, blizu 400 učesnika je prisustvovalo druženju na Vojniku uključujući i goste iz Sarajeva. Ovogodišnji Prvomajski uranak, su podržali: Ministarstvo sporta, Planinarski savez Crne Gore, Elektroprivreda Crne Gore, Komunalno-Nikšić, Institut za crnu metalurgiju, Turistička organizacija Nikšić i Pekara Trend.

- **Dani porodičnog planinarenja**

Planinarski klub „Montenegro tim“ iz Nikšića, uz podršku Ministarstva sporta i mladih, Planinarskog saveza Crne Gore i Turističke organizacije Nikšić, organizovao je od 14-16. juna 2019.godine, u Zabranu Kralja Nikole u Morakovu, Dane porodičnog planinarenja.

- **„Krckov memorijal“**

PK „Sinjavina,, iz Mojkovca, po sedmi put, organizovala je uspon na planinu Sinjavinu u čast preminulog planinara. „Krckov memorijal“ je održan 16.06. 2019.godine. Učešće na ovoj manifestaciji uzeli su članovi PK „Gorica“, PK IPA Planinar, PK „Sinjavina“ i planinari i ljubitelji prirode iz Forenzičkog centra. Okupljanje planinara je bilo u Podgorici a zatim u selu Gornja Štitarica, odakle je od česme „Vrelo“ početak staze na Jablanov vrh (2202 mnv). Dan je bio tih i sunčan, pašnjaci i livade prekriveni tepisima raznobojnog planinskog cvijeća . Uspon je izvršen preko Srnjaka, Dolova, Mužnica i Previje i došli, nakon pet sati hoda, do Jablanovog vrha i urušene Miletine kapele. Iznenadno pogoršanje vremena i jaka grmljavina ,te približavanje kiše, uslovalo je da se planinari brzo pripreme za spuštanje. Vodilo se računa o međusobnom rastojanju. Padala je jaka kiša, te se moralo posegnuti za kabanicama. Brzo se sišlo do vještačke akumulacije Savina voda, gdje se sklonište našlo u planinarskoj kolibu u izgradnji. Stazom su se spustili do katuna Bunarine. Nakon kraće pauze u obližnjem domaćinstvu, nastavili su prečicom do Klisure i preko Provalije i Frljaka došli do prevoza. Tura je bila teška i kondiciono zahtjevna, ali vrlo zanimljiva.

- **Memorijalni pohod „Dušan Bulatović Džambas“**

Memorijalni pohod “Dušan Bulatović Džambas” je održan od 21. do 23. juna u planinarskom domu Džambas. U pohodu na Bjelasicu je učestvovalo oko 200 planinara, ljubitelja prirode i dobrog druženja, iz raznih krajeva Balkana. Prisutni su uživali kraj vatre, u zajedničkom planinarskom ručku, penjanju vrhova Bjelasice.

- **Nad Bokom po mjesecini**

U nedelju večer 12.juna 2019.godine u okolini Kamenog, u hercegrovskom zaleđu, održan je po treći put događaj “Nad Bokom po mjesecini”, u okviru koga su organizatori, Agencija za razvoj i zaštitu Orjena i MZ Kameno-Žlijebi, u jednom događaju spojili noćnu šetnju, istorijske priče, gastronomiju, a na kraju i prezentaciju posvećenu mjesecu i fantastičnim bićima našeg zaleđa. Da bi ugođaj bio potpun, u porti Crkve Sv. Jovana goste su dočekali članovi Viteškog društva Sv. Stefan sa bakljama u rukama, stvorivši atmosferu za pamćenje. Preko osamdeset okupljenih, podijeljenih u 3 manje grupe, a predvođeni vodičima iz Agencije za razvoj i zaštitu Orjena, odnosno planinarskog kluba “Subra”, prvo su obišli pod sjajem izlazećeg mjeseca 3 okolna vidikovca-isturene tačke sa perfektnim pogledom na ulaz u Boku Kotorsku, a koja su ujedno memorijalna mjesta koja nas vraćaju u vremena njihove

vojne upotrebe. Srećom, Tajno brdo, Gručalica i šira zona Šiloboda, danas su isključivo atrakcije aktivnog turizma zaleđa. Po povratku na Kameno, učesnici su isprobali domaće kamenske priganice, ali i one iz Jokine kužine, namjenski pravljene da se uklope u jezovitu temu prezentacije: "Fantastična bića hercegnovskog zaleđa, mjesec i mjesečina", koju je pripremila Agencija za razvoj i zaštitu Orjena, a ozvučenje obezbijedila "Cicak akustika". Još jednom se pokazalo da blisko okruženje Herceg Novog takođe može biti atraktivna pozornica različitih dešavanja, a najbolja potvrda je preko 80 učesnika, među kojima je bilo i turista, kao i stranih državljanima koji su uživali u raznolikom programu. U događaju je, između ostalih, učesvovala i Turistička organizacija Herceg Novog, koja se postarala za dodatno afirmisanje dešavanja preko angažovanja stranih blogera-učesnika u III izdanju "Nad Bokom po mjesečini".

- **Naš krš**

Tokom vikenda 29-30.jun 2019.godine održana je manifestacija „Naš krš“, koja je još jednom ukazala kroz aspekt prirodnih ljepota karsta, ali i kroz specifični kulturni pejzaž ponikao na simbiozi čovjeka i kraške prirode, na potrebu za njihovo revalorizaciju i pažljivo čuvanje. Drugi dan bio je rezervisan za IV Prvenstvo Crne Gore u gradnji suvomeđe, događaj kojim se želi očuvati i oživjeti drevno umijeće gradnje u kamenu u tehnici na suvo, bez vezivnog materijala. Prenos ovog umijeća sa koljena

na koljeno zaslužan je za naše prilagođavanje životu na kršu, odnosno, prilagođavanje krša našim potrebama. Ono što je nekad bila nužnost opstanka, danas je kulturna vrijednost, kako u aspektu nematerijalne, tako i u aspektu materijalne baštine. Takođe umijeće zidanja i kulturni pejzaž kao njegov produkt, sve su značajniji segmenti turističke ponude koja je davno prešla granicu sunca, plaže i mora. Važno je da iz godine u godinu među domaćim stanovništvom raste svijest o značaju očuvanja ove tradicionalne vještine, između ostalog i kroz ova kulturološko-sportsko-rekreativna takmičenja. Ove, baš kao i protekle godine, najuspješnija je bila ekipa „Ilić“ iz Bijele, koja je ustvari porodični tim sastavljen od čak tri generacije, objedinjen ljubavlju gradnje u kamenu. Drugo mjesto zauzela je mješovita hercegnovsko-trebinjska ekipa „Druga šansa“, dok je treće mjesto pripalo još jednoj miješanoj, podgoričko-hercegnovskoj ekipi, prigodno nazvanoj „Podgorica na moru“. Kapiteni ekipa, Jovan Ilić, Dejan Pavlović i Predrag Vujović, dobili su diplome, kao i rukom rađene gastro-suvenire, dar hercegnovskog NVU „Ruke“, dok je najboljoj ekipi pripao i prelazni pehar, kamena „Orjenska buža“ rad umjetnika i planinara, Dejana Veriga.

- **Planinarski uspon na Veliki Vitao u masivu Maglič-Volujak-Bioč, 7. jul 2019.**

U organizaciji Parka prirode "Piva" Plužine i u saradnji sa PSK "Piva" Plužine, organizovan je i izveden dana 07.07.2019. godine planinarski uspon na Veliki Vitao (2397 mnm), najvišojem vrhu u planinskom masivu Volujak, Maglič, Bioč. Na uspon iz sela Stabna krenulo je 45 planinara iz Plužina, Nikšića, Danilovgrada, Kotora u 07,30h, a na vrh su se popeli do 12,45h. Staza je veoma

zahtjevna i naporna prvenstveno zbog dužine i relativne nadmorske visine i iziskuje dobru planinarsku kondiciju. Dan je bio sunčan i idealan za planinarenje. Ova staza je dobro markirana i postavljena je signalizacija na 5 lokacija. Relativna visina uspona je 1430 m. Dužina staze u jednom pravcu je 12,5 km. Na stazi nema opasnih deonica osim dijela od Krvavih brda do vrha gdje je potrebna povećana opreznost zbog krševitog terena i povećanih nagiba na stazi. Ova planinarska staza spada u najljepše u Crnoj gori jer prolazi kroz gustu šumu, pašnjake i pored dva živopisna Stabanska jezera (malo i Veliko). Iznad Velikog Stabanskog jezera nalazi se izvor Zemunica koji ne presušuje i gdje su se planinari osvježili sa čistom izvorskom vodom.

- **42. Memorijal „General Danilo Jauković“**

Klub vojnih planinara Crne Gore „Kapetan“ je i ove godine na Dan državnosti (12/13. jul) bio organizator i domaćin 42. Memorijalnog uspona na Bobotov kuk, pod nazivom „General Danilo Jauković“. Ovo je ujedno bila i najznačajnija aktivnost na 3. Planinskom festivalu „Durmitor 2019“ čiji je organizator Planinarski savez Crne Gore. 12. jula, kao i svih prethodnih godina, delegacija Kluba je zajedno sa okupljenim planinarima položila cvijeće i odala poštu Narodnom heroju, generalu i planinaru Danilu Jaukoviću na Gradskom groblju u Žabljaku.

Potom je planinarsko okupljanje počelo u Dobrom dolu, gdje su se planinari u „gradu pod šatorima“ na samo sebi svojstven način družili uz logorsku vatru. Za prijatan boravak gostiju pobrinuli su se članovi kluba u čemu su najveći doprinos dali naši drugari iz ogranka „Pljevlja“. Dio večeri je iskorišten za pripremu za uspon koji će uslijediti, kao i za svečani dio otvaranja Planinskog festivala „Durmitor 2019.“

13. jula na Dan državnosti, koji je ujedno i Dan kluba vojnih planinara „Kapetan“, nakon otvaranja memorijala i pozdravne riječi predsjednika kluba pukovnika Milutina Đurovića, 42. po redu memorijalni uspon u čast Danila Jaukovića je počeo. – U urednom poredku kako to i priliči vojnicima,iskusni planinski vodiči – članovi Kluba „Kapetan“ su organizovali kolonu predvodivši planinare iz gotovo svih krajeva Crne Gore i iz inostranstva (a bilo ih je iz: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Rusije, Bjelorusije, Njemačke, Francuske, Češke, Mađarske, Novog Zelanda, Indonezije...) čiji je cilj bio uspon na najviši vrh Durmitora – Bobotov kuk. Prema planu organizatora i želji planinara bile su ponuđene dvije mogućnosti izbora rute i to sa polaskom na uspon iz Dobrog dola ili sa Sedla. Orjentaciono, podjednak broj učesnika je bio sa obje početne pozicije.

Kako prethodnih godina, tako i ove jedan dio planinara se odlučio za obilazak Škrčkih jezera. Jutro je bilo vedro i lijepo i bili su ispunjeni svi uslovi za pravi užitek u planini. – A stara narodna izreka „čudne su čudi planine“ i ovdje se potvrdila! U jednom momentu je došlo do pogoršanja vremenskih uslova kada je kiša pokvasila stijene i to je bio znak za oprez! Bilo je tu i pomalo sačekivanja grupa na završnom dijelu uspona (koji je obezbijeđen sajlama), ali je ipak sve proteklo u najboljem redu i bez bilo kakvog problema. Gotovo svi planinari su ostvarili svoj cilj domogavši se „Bobota“ – najviše tačke Durmitora sa 2523 mnv.

Po završenom usponu, u planinarskom kampu u Dobrom dolu, organizator je za sve učesnike pripremio zajednički ručak i osvježenje. Tu su sumirani utisci, a planinari su međusobno dogovarali buduće zajedničke akcije. Ovo je bilo mjesto susreta starih planinarskih prijatelja i mjesto gdje su još jednom evocirane uspomene na poznatog i omiljenog generala – graditelja Danila Jaukovića.

Prema opštim ocjenama ovogodišnji uspon na Bobotov kuk je bio dobro organizovan. Nije bilo povreda i ugrožavanja bilo čije bezbjednosti što je najvažnije. Na pohodu je bilo prisutno oko 400 učesnika i Klub je jako zadovoljni tako velikim brojem učesnika, pogotovo ako znamo da su se u isto vrijeme održavali i neki drugi planinarski događaji u zemlji.

KVP CG „Kapetan“ raduje činjenica da je na ovogodišnjem usponu učešće uzelo puno djece i mladih.

- **Ljetnji uspon na Hajlu 2403, 19-21. jun 2019.**

Planinarski klub „Jelenčica“ i „Dom kulture Dermando“ iz Rožaja, organizovali su tradicionalni ljetnji uspon na planinu Hajlu (2403 mnv). Ni loše vrijeme praćeno kišom nije spriječilo planinare Planinarskog kluba Jelenčica iz Rožaja da na tradicionalan način, razvijanjem zastave na najviši vrh Hajle obilježe Dan državnosti koji je ujedno i dan kluba.

Loša vremenska prognoza i povremeni pljuskovi spriječili su danas da veći broj planinara i ljubitelja prirode provedu dan na Hajli i osvoje najviši vrh. Ali sve to nije smetalo, po riječima Cazima Fetahovića, predsjednika planinarskog kluba „Jelnčica“ da desetak najhrabrijih planinara izadje na vrh Hajle i razviju crnogorsku državnu zastavu.

- **IV Međunarodni planinarski tabor “Štedim 2019”, 18-21. jul 2019.**

Uz prisustvo brojnih planinara iz zemlje i inostranstva održan je IV Međunarodni Planinarski tabor “Štedim 2019” od 18. do 21. jula 2019. godine. Učesnici tabora su uz ljubazni doček domaćina iz PK “Ahmica”, bili smješteni u novosagrađenom domu i kolibama kluba. Organizator je obezbijedio ručak i osvježanje za sve učesnike u vremenu trajanja manifestacije. Tradicionalno su izvršeni usponi na obližnje vrhove Žlijeb, Rusoliju, Hajlu i Ahmicu.

- **12. tradicionalni planinarski uspon na Prutaš, 3. avgust 2019.**

U organizaciji PSK "Piva" Plužine organizovan je i izveden dana 03.08.2019. godine 12. tradicionalni planinarski uspon na Prutaš (2393 mnm), u planinskom masivu Durmitora.

Na uspon iz Todorovog dola krenulo je 47 planinara iz Plužina, Nikšića, Podgorice, Banja Luke, Novog Sada u 09,00h, a na vrh su se svi popeli do 11,00h. Staza je kratka ali

zahtjevna prvenstveno zbog ekstremnih deonica ispod vrha. Dan je bio oblačan ali bez kiše. Ova staza je dobro markirana i postavljena je signalizacija na 2 lokacije.

Relativna visina uspona je 580 m. Poslije povratka u Todorov do pokrovitelj ove planinarske aktivnosti Opština Plužine za sve učesnike obezbijedio je pasulj sa osvježenjem.

- **Buće peti put među vrhovima Orjena**

U nedelju 11. avgusta 2019.godine je uspješno realizovano peto izdanje revijalnog bućarskog prvenstva na Orjenskom sedlu (1600 m). Događaj je okupio osam bućarskih ekipa iz sve tri bokeljske opštine, a na početku je odana pošta tragično nastradalom crnogorskom planinaru Milanu Radoviću. Kao domaćin učestvovao je i tročlani tim planinarskog kluba Subra. Prošlogodišnju prelaznu buću odbranila je ekipa BK Val, dok je drugo mjesto pripalo BK „Meljine“. Treće mjesto zauzeo je BK „Bijela“. Uz pomenutu „Subru“, učesvovala su još ekipe BK Palma, BK Jadran i dvije ekipe

BK Bahus. Dominacija Novljana nastavljena je i u ovom prilikom uvedenoj disciplini – gađanju buće, gdje je trijumfovao je Đuro Milanović (BK Vala). Drugi je bio Stijepčević Niko, član BK Palma iz Tivta, a treće mjesto je osvojio Šerović Dario (BK Val). Koliko god sportska komponenta događaja bila značajna, ono što svake godine iznova navodi učesnike na izlazak na jedno od najudaljenijih i

najizolovanijih mjesta u našem zaleđu, nije puko takmičenje, već planinska priroda i druženje. Na Orjenskom sedlu prirodni uslovi su za ljetnje bavljenje bućanjem su više nego povoljni, a obnovom zoga 2015. godine, ponovo su stvoreni uslovi za njegovanje ove sportske discipline, ali još više za povratak bućanja kao dijela nekadašnjeg načina življenja, karakterističnog za cjelokupno jadransko priobalje i njegovo zaleđe.

Domaćin i organizator petog revijalnog bućarskog prvenstva bio je planinarski klub „Subra, a tehnički organizator – Domaćin i organizator petog revijalnog bućarskog prvenstva bio je planinarski klub „Subra, a tehnički organizator – bućarski klub „Val“. Događaj je ostvaren u saradnji sa Agencijom za razvoj i zaštitu Orjena, Sekretarijatom za sport društvene djelatnosti u Opštini Herceg Novi i Turističkom organizacijom Herceg Novi, dok su dragocjenu pomoć u realizaciji prvenstva dali hercegnovski privrednici: Krušo niskogradnja, Pansion Savina – Tomašević, Rebracommerce, plaže Bojanović, plaža Lalovina – Meljine, Jokina kužina, mesara Babić, diskont pica Fany, kao i lovačko udruženje „Orjen“.

- **Memorijal “Danilo Petrović Njegoš”**

U organizaciji PSD „Javorak“ iz Nikšića, održan je 4. avgusta 2019. godine u mjestu Prijespa na Durmitoru, odakle je izvršen uspon na vrh Prutaš. Taj dan planinari Javorka odlaze od Danilovog spomenika koji se nalazi na Prijespi (Durmitor) do vrha Prutaš i na taj način svake godine prve nedelje avgusta, evociraju uspomene na Danila koji je život izgubio na Materhornu 9. avgusta 2005. godine.

- **17. Dani Gorice na Bukumirskom jezeru**

Lijepo vrijeme omogućilo je uspone na sve planirane vrhove (Surdup, Štitan, Torač, Torač stijenu) i druženje 36 planinara i prijatelja u očaravajućem ambijentu Bukumirskog jezera i katuna Petrović. Planinska kuća Petrović je za ovu priliku po prvi put ugostila planinare i goste. Za planinare iz SRD „Montenegro tim“ iz Nikšića ovo je bio prvi susret sa Kučkim planinama i ugodno iznenađenje koje je urodilo željom da se ovdje dolazi češće.

- **16. Memorijal Vasojevićkog Koma “Vera Vincek i Pavle Milošević”**

Održan je u terminu 02-04. avgust 2019. godine, u organizaciji PSK “KOM”, PSCG, SRD “Trebjesa” Nikšić i LTO-Andrijevića, na katunu Štavna na Komovima. U subotu ujutro izveden je uspon na Vasojevićki Kom 2461 m. Oko 250 do 300 planinara popelo se na vrh Vasojevićkog Koma. Planinare je po povratku u logor dočekaio tradicionalni ručak (vojnički pasilj) i hladno Nikšićko pivo. Uz pjesmu i igru planinari su nastavili druženje u logoru.

16. Memorijal Vasojevičkog Koma "Vera Vincek i Pavle Milošević"

KOM VASOJEVIČKI
2482
Pavlova plača
2430
Verina plača
2232
Verin prevoj
1816
Konjic
Janjeva voda
ŠTAVNA
Katun Vulića
Bošički katun
1820
Sandževci
TREŠNJEVIK

SPORTSKO REKREATIVNO DRUŠTVO
PIVARA TREBJSKA
ANDRIJEVIĆA

telefon: 069/343-374
e-mail: psdkom@gmail.com

02. 08. Petak
Okupljanje planinara na katunu Štavna, druženje uz logorsku vatru

03. 08. Subota
08:30 Otvaranje memorijala
09:00 Uspón na Vasojevički Kom
12:00 Povratak u kamp
14:00 Ručak za sve učesnike

04. 08. Nedjelja
Kružna tura oko Komova
Uspón na Kučki Kom

- Manifestacija "Stazom Veljka Vlahovića 2019"

Na Trmanju je 7.septembra 2019.godine održana V tradicionalna manifestacija Stazom Veljka Vlahovića 2019, uz učešće više od sto planinara i ljubitelja prirode iz svih dijelova Crne Gore. Manifestaciju su uveličali svojim prisustvom i osam makedonskih planinara. Ovogodišnjoj manifestaciji pored planinara prisustvovali su i predstavnici boraca NOR-a, mještani Rovaca i ostali poštovaoci imena i djela Veljka Vlahovića.

Organizatori manifestacije su Planinarski savez Crne Gore, SUBNOR Crne Gore, Mjesna zajednica Trmanje, Planinarski klub Visokogorci, SRD Pivara Trebjesa i PK Montenegro Tim

uz podršku Ministarstva sporta i Ministarstva odbrane. Uprkos lošim vremenskim prognozama, vrijeme je poslužilo, pa su učesnici bez problema prošli stazu dugu oko 8 km od mjesta Abisinija u kanjonu Plastije pa do Veljkove rodne kuće na Trmanju. Stazu su prešli za manje od tri sata i pri tome savladali oko 800m visinske razlike. U okviru oficijelnog programa koji je organizovan na Trmanju, učesnici su minutom ćutanja odali poštu nedavno tragično nastradalom poznatom crnogorskom alpinisti Milanu Radoviću. U ime Planinarskog saveza CG prisutne je pozdravio predsjednik prof. dr Dragan Bulatović. On je istakao u svom obraćanju da je manifestacija Stazom Veljka Vlahovića „Planinarski pohod u netaknutoj prirodi, ali i istorijsko putovanje u slavnu prošlost” i dodao “Danas živimo u turbulentnom vremenu sveopšte konfuuzije. Uputili smo se evropskim putem zagledani u tajnu budućnosti. Međutim, da bi nam korak bio siguran, da bi tajnu odgonetnuli i stvorili jasniju Viziju budućnosti, moramo s vremena na vrijeme zastati i osvrnuti se na svoju slavnu prošlost. Moramo znati ono što smo bili, ono što jesmo, pa ćemo lakše definisati i ono što želimo biti. Trebamo se oduprijeti univerzalnom bezličju koje donosi globalizacija, njegovati svoje specifičnosti i sačuvati svoj identitet...Zbog toga su crnogorski planinari uspostavili ovu i druge slične manifestacije, koje imaju za cilj da približe, naročito mladima, velikane naše istorije te da promovišu ideale slobode i pravde za koje su se oni borili.”

Prisutne je pozdravio i Predsjednik opštine Kolašin Milosav Bato Bulatović On je u svom obraćanju prisutne podsjetio na heroje iz bratstva Vlahovića o kojima je slušao priče još u svom djetinjstvu...takođe je podsjetio na časne i plemenite rovačke odive koje su se udavale u druga plemena i tamo rađale velike ljude i junake. U ime SUBNOR a Crne Gore prisutne je pozdravio predsjednik Zuvdija Hodžić.

Organizatorima manifestacije i svim prisutnim, na kraju se biranim riječima zahvalio predsjednik UBNOR-a Kolašin Gojko Vlahović.

Program je nadahnuto vodio Đorđije Tatić, poznati kolašinski glumac.

Za sve učesnike manifestacije organizatori su obezbijedili ručak (vojnički pasulj) i hladno nikšičko pivo i sokove. Ovogodišnju manifestaciju “Stazom Veljka Vlahovića 2019”, podržala su dva ministarstva, Ministarstvo sporta i Ministarstvo odbrane, pa im se ovom prilikom iskreno zahvaljujemo na iskazanom razumijevanju i podršci. Zahvalnost dugujemo i Odjeljenju bezbjednosti Kolašin, koje je i ove godine u cilju bezbjednog održavanja manifestacije, obezbijedilo prisustvo patrole saobraćajne policije, na magistralnom putu Podgorica-Kolašin.

- **Povodom Evropske nedjelje sporta održano druženje na najvišem vrhu primorskih Dinarida**

Uspón na Veliki kabao izveden je u organizaciji PK „Subra“ u subotu, 28. septembra povodom Evropske nedjelje sporta, a ostvaren uz podršku Planinarskog saveza Crne Gore i Ministarstva sporta i mladih. Događaj je protekao u odličnoj atmosferi, po lijepom vremenu, uz učesnike iz Kotora, Tivta, Nikšića, Šibenika, Dubrovnika, Trebinja, kao i manje grupe njemačkih planinara. Uz organizatora, planinarski klub „Subra“, učestvovali su i članovi

SRD „Montenegro team“, PK „Pestingrad“, HPD „Sniježnica“ i HPD „Kamenar“, ukupno preko 50 ljudi. Valjalo je savladati 800 m visinske razlike od Avanturističkog parka „Vrbanj“, preko pl. doma „Orjensko sedlo“ (1600 m), pa sve do 1894 m visokog Velikog kabla, vrha Orjena i cjelokupnih primorskih Dinarida. Da uspon prođe lakše i zanimljivije, postarali su se domaćini s brojnim istorijskim pričama, pretežno vezanim za austrougarsko razdoblje, kao što je to ona vezana za „Kameno srce“ smješteno u podzidu puta ka Orjenskom sedlu – atrakcija koju će ovih dana biti još bolje valorizovana kroz saradnju Agencije za razvoj i zaštitu Orjena i Turističke organizacije Herceg Novi, ali i priča o izlasku na vrh Princa Rudolfa, austrougarskog prestolonasljednika.

Na Veliki kabao je izašla kolona od blizu 40 planinara, dok je manji dio izveo uspón na obližnje vrhove, Kosmaš (1720 m) i Mali kabao (1810 m). U povratku su se svi učesnici okupili u, i oko planinarskog doma na Orjenskom sedlu na zajedničkom ručku i druženju.

Evropska nedjelja sporta je projekat koji je pokrenula Evropska komisija, a nacionalni koordinator za Crnu Goru je Ministarstvo sporta i mladih.

Pomenimo na kraju da su članovi HPD „Kamenar“ iz Šibenika bili gosti HPD „Dubrovnika“ u pl. domu na Vrbanju, a da su, osim zajedničkog uspona na vrh primorskih Dinarida, sutradan imali organizovano razgledanje starog jezgra Kotora i Herceg Novog, uz pratnju vodiča iz domaćih planinarskih klubova, Pestingrada i „Subre“, što spada u uobičajenu prekoganičnu saradnju planinara.

5. PLANINSKI FESTIVAL Durmitor 2019

Na Žabljaku i Durmitoru je od 12. do 14. jula 2019. uspješno organizovan Planinski festival „Durmitor 2019“, u organizaciji Planinarskog saveza Crne Gore, KVP „Kapetan“, SRD „Pivara“ i PK „Durmitor“. Posjetioci su mogli uživati i uzeti učešće i bogatom i sadržajnom programu tokom tri festivalska dana.

U petak prvog festivalskog dana, na svečanom otvaranju, u žabljačkom Centru za kulturu, posjetiocima su se obratili predsjednik Planinarskog saveza dr Dragan Bulatović, Sekretarka za društvene djelatnosti Opštine Žabljak Slađana Knežević i direktorica Lokalne turističke organizacije Vanja Krgović. Tokom večeri uz kulturno umjetnički program KUD-a „Mijat Mašković“ iz Kolašina, prikazana su dva dokumentarna filma. Film prof.dr Jovice Ugrinovskog iz Makedonije „Humans shame on“, koji govori o toleranciji u životinjskom svijetu, poslao je jaku poruku i ostavio snažan utisak na publiku. Nakon toga je prikazan dokumentarni film „Durmitor“ iz 1931.godine, čiji je autor bio čuveni hrvatski akademik dr Branimir Gušić. Na kraju večeri prisutnima se obratio doajen crnogorskog planinarstva Miodrag Mijo Kovačević“.

Drugog festivalskog dana, u organizaciji KVP „Kapetan“, održan je 42. Memorijalni pohod „General Danilo Jauković“. Uprkos lošoj vremenskoj prognozi i kiši koja je počela nešto poslije 13 sati, u pohodu na Bobotov Kuk 2522 m je učestvovalo oko 400 planinara iz 13 zemalja. Prateći staze Generala Jaukovića, u pohodu na vrhove Durmitora krenuli su i planinari iz Crne Gore, Srbije, BiH, Poljske, Češke, Njemačke, Novog Zelanda, Indonezije, Francuske..., kao i rekreativci koji su se slučajno zadesili na Durmitoru proteklog vikenda.

Bulatović je pozdravio prisutne i kratko podsjetio na zasluge Generala Danila Jaukovića za razvoj planinarstva i planinske infrastrukture u Crnoj Gori, a zatim je Mijo Kovačević govorio o pionirima planinarstva na Durmitoru prof. Stojanu Ceroviću i pravniku Branislavu Ceroviću.

O 8. broju planinarskih novina su govorili Glavni i odgovorni urednik mr Darko Brajušković i zamjenik urednika dr Mirko Jakovljević. Izdavačku djelatnost Sveza, sa posebnim osvrtom na vodič „VIA Dinarica“ bijela staza, predstavili su Pavle Bandović, Mijo Kovačević, Aleksandar Đurašković i Željko Starčević. Obije večeri program je nadahnuto vodila Suzana Bošković.

Planinski festival je završen, u nedjelju, takmičenjem u planinarskoj orijentaciji „Montenegro kup 2019“. Na takmičenju je, u disciplini sprint, učestvovalo oko 30 takmičara iz nekoliko crnogorskih klubova. Jelena Jovanović iz PK „Javorak“ pobjednica je u konkurenciji dama, dok je u muškoj konkurenciji pobijedio njen klupski drug Matija Vujović ispred Nemanje Đurđevca „Durmitor“ i Martina Delibašića „Javorak“.

Sportsko-turistička manifestacija Planinski festival-Durmitor 2019 je pažljivo osmišljena, po ugledu na slične manifestacije u svijetu. Program festivala bio je zanimljiv i sadržajan. Festival je bio dobra prilika da se promovišu različite planinarske discipline, razmjene iskustava i steknu nova znanja. Ovakvi događaji značajno doprinose promociji i afirmaciji sportskog duha i kulture, zdravih stilova života, ali i prirodnih i turističkih potencijala grada i okolnih planina. Treći po redu planinski festival je ostvario svoju misiju i ispunio zacrtane ciljeve.

12-14.JUL 2019. DURMITOR / ŽABLJAK

PROGRAM

Fotografije: Vlado Vujić

PETAK 12.07.2019.

- 14.00-14.30** Polaganje vijenca na grob Generala Danila Jaukovića - Gradsko groblje na Žabljaku
- 15.00** - Okupljanje planinara i podizanje kampa u Dobrom Dolu
- 19.00** Otvaranje festivala (sala Centra za kulturu Žabljak)
- 19.30** Humans shame on you - projekcija filma dr Jovice Ugrinovskog (Makedonija)
- 20.00** Durmitor - projekcija filma dr Branimira Gušića iz 1931.godine
- 20.50** Svečani koktel
- 21.30** - Druženje uz logorsku vatru i noćenje u planinarskom kampu u Dobrom Dolu

SUBOTA 13.07.2019.

- 08.00** – obraćanje organizatora učesnicima pohoda – Kamp u Dobrom Dolu
- 08.10 - 15.00** 42.Memorijalni pohod "General Danilo Jauković"- uspon na Bobotov Kuk 2523 m i povratak nazad u kamp
- 15.00** Planinarski ručak - kamp u Dobrom Dolu
- 19.00** Oni su otkrivali Durmitor – sjećanje na velikane planinarstva dr Branimira Gušića, Branislava Cerovića i Danila Jaukovića - Sala Skupštine opštine Žabljak
- 19.40** VIA Dinarica, bijela staza - promocija knjige vodiča - Sala Skupštine opštine Žabljak
- 20.05** Promocija Planinarskih novina br.8 - Sala Skupštine opštine Žabljak

NEDELJA 14.07.2019.

- 9.00** "Montenegro kup 2019" - Takmičenje u planinarskoj orijentaciji
- 11.30** Proglašenje pobjednika i dodjela pehara i medalja
- 12.00** Zatvaranje festivala

U sali SO Žabljak u 20.00 sati je održano nekoliko vezanih događaja.

Planinarski savez se zahvaljuje svim planinarima i klubovima koji su svojim prisustvom uveličali manifestaciju!

Takođe se zahvaljujemo svim subjektima koji su podržali manifestaciju, a to su: Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo odbrane, Vojska Crne Gore, Nacionalna turistička organizacija, Crnogorski olimpijski komitet, Opština Žabljak, Turistička organizacija Žabljak, Centar za kulturu Žabljak, JU Osnovna škola „Dušan Obradović“ Žabljak, Klub vojnih planinara „Kapetan“, SRD „Pivara Trebjesa“ i PK „Durmitor“.

Na festivalu je uzelo učešće više stotina planinara iz Crna Gora i regiona. Cilj nam je bio da na najbolji način prezentujemo, promovišemo i afirmišemo našu organizaciju i aktivnosti kojima se bavimo, ali isto tako i opštinu Žabljak zajedno sa Nacionalnim parkom „Durmitor“, njihove prirodne i kulturne vrijednosti, te još uvijek nedovoljno iskorišćene turističke potencijale ovog kraja.

7. SARADNJA I PODRŠKA PLANINARSKIM KLUBOVIMA

Tokom 2019. godine u Savez je bilo učlanjeno 48 klubova. Savez je imao dobru i sadržajnu saradnju sa većinom klubova koji su svojim aktivnostima značajno doprinijeli daljem razvoju i unapređenju planinarstva u Crnoj Gori. Na zahtjeve planinarskih klubova za potrebe realizacije određenih aktivnosti predviđenih Kalendarom, Savez je pozitivno odgovarao i u skladu sa mogućnostima odobravao finansijsku pomoć u iznosima od 100 - 200 €.

8. UREĐENJE I ODRŽAVANJE PLANINSKIH STAZA I POSTAVLJANJE SIGURNOSNE OPREME

Održavanje staza i infrastrukture na stazama NM

Na tekuće održavanje planinskih staza Nacionalne mreže neposredno je uticao produžetak postupka izbora domaćina za 2019/2020.god (kraj jula) i razni faktori organizacijske prirode: jer se deo izabranih klubova domaćina nije prijavio za reizbor za sezonu 2019/2020.; problemi oko preregistracije klubova shodno Zakonu o sportu (pravna lica), a najviše su uticale niske cijene za poslove održavanja i kao nezadovoljavajući i minimalni kapaciteti klubova (obučenost markiranata, opremljenost i birotehnička podrška). Sa MORT ugovoreno je do sredine avgusta održavanje 75 planinarskih staza NM cca 1280 km. čime je pokriven prostor Crne Gore sa prioritetom na održavanju odabranih staza NM PPT “Orjen-Lovćen Rumija”, CT-1 “Planinama Crne Gore” i Via Dinarica sa pristupnim stazama ovim transverzalama i staze u okviru Nacionalnih parkova.

Prema izvještajima domaćina do 20. novembra 2019., kontaktima i uvidom članova komisije za implementaciju ugovora radovi tekućeg održavanja su na svim ugovorenim stazama realizovani kvalitetno i obezbjeđena prohodnost staza do zatvaranja istih za zimskom period.

Dio planiranih aktivnosti održavanja (remarkacije, čišćenja i sitne popravke) planirane su od marta do kraja maja i juna 2020. uglavnom nisu potpuno i kvalitetno realizovani zbog mjera NKT sem u dijelu avgust – septembar 2020. Zbog neizmirenje ugovorene II tranše od strane MORT i drugi sadržaji su kasnili PSCG je morao zbog ugovorenih obaveza da angažovanjem sopstvenih sredstava realizuje ugovorene obaveze (isplata MORT uz više urgencija za 2019/2020 realizovana krajem septembra.

Komisija je pravovremeno MORT dostavila Plan radova i troškova za sezonu 2020/2021 koji je više puta korigovan i do kraja avgusta nije odobren (nedostatak sredstava u Budžetu MORT i organizacijskih promjena). Na rad komisije značajno uticale pandemija K19 koja je paralisala rad klubova domaćina na terenu, preregistracije, problem sufinansiranja, pa za period 2020/2021.nije realizovan postupak izbora domaćina za održavanje staza i dovedena u pitanje održivost klubova.

Obuka, provjere i izdavanje sertifikata za stručne poslove održavanja (markiranti) i licenciranje nisu realizovani tokom 2020. kao i dio poslova ažuriranja Registra.

Tekuće održavanje infrastrukture (sinurnosna oprema i skloništa Štulac, Krš Bogićevice) je bilo redovno u 2020. godini.

Zamjena i postavljanje oštećene i uništene signalizacije

Snimljeno je stanje za izradu i postavljanje signalizacije do kraja jula 2020.godine na osnovu Plana 2019/2020. i odobrenih sredstvima iz II tranše nije u potpunosti realizovan. Izvršen je izbor izvođača radova na izradi signalizacije za zamjenu oštećene i uništene signalizacije i sklopljen ugovor. Realizacija izrade je u toku (aneks ugovora sa produženim rokom do kraja decembra 2020) zbog uplate II tranše koja je stopirana). Postavljanje planirati 2021 u sklopu tekućeg održavanja.

Uređenje novih planinarskih staza

Iako je izvršen izbor domaćina ali nije ugovoreno uređenje i održavanje (planirano do jula 2020. godine) zbog mjera NKT. Izabrani domaćini su angažovanjem svojih kapaciteta i sredstava izvršili snimanja i čišćenje i markaciju koju će nastaviti sklapanjem ugovora za 2021.godinu

Postavljanje sigurnosne opreme

Izvođač je sigurnosnu sajlju postavio i stazu otvorio u sklopu Via Ferata 15. maja 2020. Odabranom izvođaču je Montagna Travel Montenegro d.o.o Nikšić su izmirene sve ugovorene obaveze za osiguranje opasne dionice vrlo frekventne staze Prevoj Sedlo –Uvita greda – Zeleni vir – Bobotov Kuk. Izvođač se obavezao za besplatno održavanje u naredne tri godine.

Izdavačka djelatnost

U potpunosti je realizovano izdanje Priručnika sa upustvima za uređenje I održavanje planinskih (planinarskih) staza, A-5 format, 100 stranica puna boja, kunstduk 130 ramski, broširano, prvo

izdanje u tiražu 140 primjeraka, CIP, COBISS i bar kod. Priručnik je distribuiran domaćinima-klubovima koji su sklopili ugovore za održavanje. Dio tiraža je ustupljen LTO, NP i MORT kao edukativni i promotivni materijal.

Pripremu, prevod i štampanje vodiča PPT Orjen – Lovćen – Rumija na njemačkom jeziku privedemo kraju ovaj planiran zadatak. Ugovorena je štampa u tiražu od 350 primjeraka zaključno do 15. decembra što realizujemo koju realizujemo sa NTO.

Registar planinskih (planinarskih) staza

Sredstva po ovom zadatku utrošena su za nabavku potrošnih sredstava za snimanje, pripremu i formiranje baze podataka za knjige registra (elektronska i pisana verzija). Ista su bila nedovoljna i skromna za održivost rada PSCG i komisije oko ugovaranja poslova stručnog saradnika za rad na Registru, a posebno za objavljivanje i distribuciju ažuriranih podataka iz Registra za potrebe korisnika u skladu sa Zakonom o planinskim stazama. Rezultati su skromni i zbog nedovoljne obučenosti i opremljenosti klubova domaćina, a posebno uvezanosti sa korisnicima.

Izrada Analize o planinskom turističkom saobraćaju sa susjednim državama;

Analiza je realizovana u potpunosti prema planu i odobrenim sredstvima. Na osnovu analize formirana je komisija u okviru MORT gdje je određen član iz UO PDCG.

Vanredne intervencije na stazama i signalizaciji;

Vanrednih intervencija na stazama i signalizaciji nije bilo. Odobrena sredstava iskoristiti za nabavku neophodnog alata, pribora i farbe za vanredne intervencije.

9. SARADNJA SA DRŽAVNIM ORGANIMA INSTITUCIJAMA I NVU

Tokom 2018. godine Savez je unaprijedio postojeću i uspostavio novu saradnju sa različitim državnim organima, institucijama, lokalnim samoupravama i nevladinim udruženjima. Ovom prilikom posebno ističemo saradnju sa Ministarstvom sporta i mladih, Crnogorskim olimpijskim komitetom, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Nacionalnom turističkom organizacijom, JP „Nacionalni parkovi“, Ministarstvom odbrane, Vojskom Crne

Gore i Upravom policije. Tradicionalno dobru saradnju PSCG ima i sa lokalnim samoupravama i lokalnim turističkim organizacijama.

- **Predavanje PLANINE ZOVU u Osnovnoj školi „Risto Manojlović“ u Kolašinu**

Predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore prof. dr Dragan Bulatović održao je predavanje, u četvrtak 28.februara 2019, u Osnovnoj školi „Risto Manojlović“ u Kolašinu. Bulatović je za članove planinarske sekcije, koju vodi prof. Darko Popović, odabrao predavanje na temu „Planine zovu“. On je

učenicima starijih razreda govorio o planinama, njihovoj ulozi i značaju za ljudsku civilizaciju, kao i o neophodnosti njihovog očuvanja i zaštite. Takođe je bilo riječi o planinarstvu kao dijelu fizičke i opšte kulture u savremenom društvu, o koristima bavljenja ovim sportom, te o različitim planinarskim disciplinama. Ovo je bila dobra prilika da se učenici na neposredan način bliže upoznaju sa načinom funkcionisanja planinarske organizacije u Crnoj Gori i ostvarenim rezultatima u prethodnom periodu. Učenici su kroz masovno prisustvo predavanju i postavljena pitanja iskazali interesovanje za ovu temu.

- **Akcija za ljepšu i čistiju Goricu**

23.marta 2019.godine u organizaciji Glavnog grada i gradskih preduzeća „Čistoća“, „Zelenilo“ i Službe zaštite i spašavanja, uspješno izvedena akcija čišćenja čuvenog podgoričkog izletišta Park šume Gorica. Akciju su masovno podržali nastavnici i učenici podgoričkih osnovnih škola, a takođe se odazvao veliki broj građana. U akciji je bio i prvi čovjek Podgorice, Gradonačelnik dr Ivan

Vuković. Među akcijašima su bili članovi Planinarskog saveza Crne Gore.

- **Planinarski Savez Crne Gore na Međunarodnoj konferenciji Zeleni dani 2019**

Planinarski savez Crne Gore predstavio je svoje aktivnosti na Međunarodnoj konferenciji Zeleni dani 2019: "Ostvarivanje potencijala za zeleni rast", u organizaciji Vlade Crne Gore, Privredne komore i Kancelarije Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), koja je održana 5. i 6. juna 2019. u hotelu "Hilton" u Podgorici. Za učesnike Side Eventa, predsjednik Saveza dr Dragan Bulatović održao je prezentaciju „Eko ture“ u okviru koje je govorio o djelokrugu rada, dosadašnjim rezultatima, prioritetnim ciljevima i budućim planovima našeg Saveza.

„Planinarski savez vrijedno radi na popularizaciji razvoju i unapređenju svih vidova planinarskih aktivnosti i promociji zdravih stilova života. Pored organizacije izleta, pohoda takmičenja, edukativnih programa i sl. posebne napore ulažemo u valorizaciju turističkih potencijala crnogorskih planina i zaštitu planinske prirode. Savez je pouzdan partner Vlade i Ministarstva održivog razvoja i turizma na polju razvoja i unapređenja planinarske infrastrukture koji se realizuje kroz višegodišnji projekat Wilderness Hiking & Biking. Planinarski savez zajedno sa klubovima domaćinima održava Nacionalnu mrežu planinskih staza od nekoliko hiljada kilometara i na taj način daje veliki doprinos održivom turističkom razvoju“ istakao je između ostalog Bulatović. Učesnici događaja imali su priliku da se upoznaju i sa novim brojem Planinarskih novina.

Konferencija Zeleni dani 2019 imala je cilj da pokaže da je pitanje životne sredine sastavni dio ekonomskog razvoja. Namjera je da inspiriše poslovne krugove i predstavnike vlasti da ulažu u izgradnju "zelenije" budućnosti, sa fokusom na važnost integracije ekonomskih i ekoloških politika na način koji otvara mogućnosti za nove izvore privrednog rasta.

Posjetioci su imali priliku da čuju šta je zelena ekonomija i gdje leže njeni potencijali. Naglasak je stavljen na specifične sektore javnih politika kao što su proizvodnja energije i energetska efikasnost, inovacije i nauka, klimatske promjene, održivi transport i poljoprivreda, upravljanje otpadom, zemljištem i vodama i eko-turizam. Središnje teme bile su poslovni

modeli za cirkularnu ekonomiju i inovacije kroz saradnju, jer potrebno je investirati više sredstava u naučnoistraživački rad, neophodna je bolja međusektorska saradnja u kreiranju javnih politika.

U uvodnom dijelu govorili su potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja Milutin Simović, predsjednik Privredne komore Crne Gore Vlastimir Golubović, stalna predstavnik UNDP u Crnoj Gori Daniela Gašparikova i zamjenica gradonačelnika Podgorice Slađana Vujačić. Konferencija je okupila više od 500 učesnika i 40 govornika među kojima su istaknuti stručnjaci, kreatori politika, akademici i poslovni lideri.

Plenarnim sesijama o klimatskim promjenama, e-mobilnosti, baštinjenju inovacija za zeleni rast, cirkularnoj ekonomiji i upravljanju otpadom, resursnoj efikasnosti i biznisu, te finansiranju zelenog rasta, među ostalima, učestvovali su ministri Pavle Radulović i Dragica Sekulić, glavni pregovarač Crne Gore sa EU Aleksandar Drljević, regionalni i međunarodni eksperti, predstavnici kompanija i akademske zajednice.

10. MEĐUNARODNA SARADNJA

Tokom 2019. godine ostvarena je veoma bogata međunarodna saradnja:

- **20. generalni sastanak Balkanske planinarske unije održan je u Korči – Albanija**

U albanskom gradu Korča, tokom prethodnog vikenda, od 24. do 26. maja, održan je 20. Sastanak Balkanske planinarske unije. Na sastanku je izabrano novo rukovodstvo koje će voditi Uniju u narednih 4 godine. Za novog predsjednika izabran je Martin Sholar iz Planinske zveze Slovenije, dok je za generalnog sekretara izabran prof.dr Dragan Bulatović iz Planinarskog saveza Crne Gore. Oni su na navedenim pozicijama zamijenili prof. dr Jovicu Ugrinovskog iz Makedonije i Mirka Detičeka iz Srbije. U novi Upravni odbor pored Sholara i Bulatovića izabrani su Ervin Lipović iz Bosne i Hercegovine, Andrej Ivošev iz Srbije, te dosadašnji predsjednik Jovica Ugrinovski iz Makedonije. U Nadzorni odbor su izabrani Zornica Radonova iz Bugarske, Jani Ziso iz Albanije, Teodoros Tsavdaridis iz Grčke. Urednik

BMU Magazina u naredne četiri godine biće Katica Garovska Acevska, dok će tehnički urednik biti Goran Tintoski.

Na dnevnom redu sastanka, pored izbora novog rukovodstva, bio je Izvještaj o pripremama za Balkansko prvenstvo u planinarskoj orijentaciji BMUMOC 2019, koje će početkom oktobra ove godine biti organizovano u BiH. BMU će u avgustu ove godine organizovati ekspediciju na gruzijski vrh Tetnuldi 4853 m, a njen lider biće predsjednik Turske planinarske federacije prof.dr Ersan Basar. Takođe, odlučeno je da BMU raspiše nagradni konkurs za najbolje planinarske fotografije, koje će biti objavljene u BMU magazinu. Dogovoreno je i da se nastavi projekti HPS-a BMU instuctors i PZS-a Guide's seminars i Ice climbing. Domaćin sledećeg sastanka BMU biće Češka, dok će takmičenje BMUMOC 2020 organizovati Crna Gora. U okviru konferencije svaka asocijacija je imala mogućnost kratke prezentacije svojih aktivnosti.

BMU sastanku u Korči prisustvovali su članovi Prezidijuma Evropske unije planinarskih asocijacija EUMA koje je predvodio predsjednik Roland Stierle iz Njemačke. Predsjednik Stierle je prezentirao glavne aktivnosti EUMA-e, Jan Bloudek je predstavio program ERASMUS+, dok je Bojan Rotovnik govorio o predlozima za utvrđivanje cijene članarine u narednom periodu.

Sjajan domaćin ovog sastanka bila je Albanska planinarska federacija. Nakon zvaničnog dijela za učesnike je organizovan turistički obilazak kulturno-istorijskih znamenitosti grada Korče i i obližnjeg Voskopoja. Posebno je bio atraktivan obilazak lokalne pivare u kojoj se proizvodi čuveno pivo Korča.

• 22. Susreti planinarskih klubova balkanskih zemalja održani su u Bugarskoj

Susreti su održani od 21-23.juna 2019.godine, u gradu Etropole u Bugarskoj, u srcu Stare ili Balkan planine, 80 km od Sofije. Grad je poznat još iz doba Tračana i vjekovno usmjeren na rudarstvo i vađenje plemenitih metala i dragog kamenja iz Stare planine. Oko 170 planinara iz 6 balkanskih zemalja i 15 klubova ili društava članica susreta, družilo se i

pohodilo staze i vrhove Stare planine. Planinski predjeli po sastavu i terenu nalikuju našoj Bjelasici, staze su dobro markirane, a jedan od vrhova koji smo pohodili je Shape Plaster 1888 mnv sa prevoja Kašane i spuštanjem preko Cordune do Manastira Sv. Trojice iznad Etropole. Povratak iz Bugarske je iskorišten za pohod na još jednu planinarsku destinaciju, planinu Rtanj sa vrhom Šiljak 1565mnv i posjetu Bogovinskoj pećini u Srbiji. Naredni

23. Susreti planinara Balkana će biti održani od 12-14.juna 2020.g. u Sloveniji, u Novom Mestu i u organizaciji Planinarskog društva „Novo Mesto“.

- **POVEZIVANJE EKONOMIJA RADI JAČEG RASTA – u Sarajevu je od 7.do 9. maja održan Godišnji sastanak i poslovni forum EBRD-a 2019**

Predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore dr Dragan Bulatović prisustvovao je Godišnjem sastanku i poslovnom forumu Evropske banke za obnovu i razvoj, u okviru programa civilno društvo, koji je održan u Sarajevu od 07.do 09.maja 2019.godine. Glavna tema Poslovnog foruma 2019. godine bila je “Povezivanje ekonomija radi jačeg rasta”, što je obuhvatilo zanimljiv program panel diskusija i sjednica sa temama koje su se odnosile na: turizam, zelene gradove, migracije, digitalizaciju,

megatrendove koji oblikuju našu budućnost i poslovne prilike na Zapadnom Balkanu...Svi ovi događaji okupili su tri hiljade učesnika i istaknute govornike iz cijelog svijeta s ciljem razmjene znanja i podsticanja diskusije i debate. Poslovni forum je učesnicima pružio brojne prilike za interakciju, upoznavanje novih ljudi i izgradnju poslovnih veza.

Program civilnog društva bio je prilika za dijalog među civilnim društvom i osobljem EBRD-a, višim rukovodiocima, predsjednikom i Odborom direktora. Akteri iz civilnog društva imli su priliku naučiti više o Evropskoj banci i razgovarati o pitanjima od zajedničkog interesa u vezi s politikama i investicionim projektima EBRD-a.

Za nas je posebno interesantan bio panel za diskusiju “Održivi i inkluzivni turizam u Jugoistočnoj Evropi”. Turizam u ovom regionu ubrzano raste i pozitivno doprinosi ekonomiji. Kako bi postigao svoj puni potencijal, razvoj turizma mora biti održiv i inkluzivan. Treba stvarati mogućnosti zapošljavanja za mlade i žene, podržati mala preduzeća i promovisati odgovorno i efikasno upravljanje prirodnim resursima kako bi se povećala energetska efikasnost, zaštili osjetljivi ekosistemi i čuvalo kulturno nasleđe. Konačni uspjeh na tom putu zavisi od produktivnog partnerstva javnog i privatnog sektora, finansijskih institucija, investitora i niza drugih aktera. Na ovom panelu se govorilo o načinima za finansiranje inkluzivnog i održivog turizma, o tome kako graditi konkurentnost u cijelom vrijednosnom lancu turizma, putem uključivanja lokalnih mikro, malih i srednjih preduzeća, te kako politike i tehnologija mogu unaprijediti energetska efikasnost i održivost.

- **50. Generalni sastanak Evropske pješačke federacije - ERA u Bad Urach-u Njemačka**

U njemačkom gradu Bad Urach održan je 50. jubilarni Generalni sastanak Evropske pješačke asocijacije – ERA od 17.do 20.10.2019. godine. European Ramblers Association-ERA u ovom trenutku ima 64 organizacije članice iz 34 zemlje sa više od tri miliona članova. Ovom sastanku u ime Planinarskog saveza Crne Gore prisustvovali su predsjednik prof.dr Dragan Bulatović i sekretarka Tatjana Ivanović.

Prvog dana konferencije u petak 18.10. održane su Know-How sesije na različite teme vezane za uređenje i obilježavanje evropskih pješačkih puteva, školovanje vodiča, organizaciju pješačkih festival... predstavljena je sve popularnija disciplina hodanje kroz vodu. Povodom jubileja 50 godina ERA štampana je i luksuzna monografija.

U subotu 19.oktobra održana jen 50. redovna godišnja Skupština ERA kojom je predsjedavao predsjednik Boris Mičić. Nakon pozdravne riječi pristupilo se izlaganjima i diskusijama po tačkama dnevnog reda. Usvojen je zapisnik sa prošlogodišnjeg sastanka iz Luksemburga, a zatim je usvojen Izvještaj o radu, Finansijski izvještaj i Izvještaj revizora za 2018. godinu. Takođe je usvojena Strategija za budućnost, kao i Program i Budžet za 2019/20 godinu. Odredjene su zemlje domaćini održavanja generalnih sastanka ERA za naredne tri godine. Sledeće godine sastanak će biti održan u gradu Girona u Kataloniji-Španija, dok će domaćin 52-og biti Sibiu u Rumuniji de će se održati i EURORANDO 2021. Domaćin sastanka 2020 godine biće Danska.

ERA skuština je za prvog potpredsjednika (1st Vice-president) izabrala dr Gerhard Ermischera-a (Deutscher Wanderverband) umjesto dosadašnjeg Aloys Steppuhn-a. Trećem potpredsjedniku (3rd Vice-president) Domeniku Mimiu Pandolfo-u (Federazione Italiana Escursionismo) je produžen još jedan mandat. Za drugog asistenta (2nd assessor) je izabrana Sandra Bertholet iz Luksemburga.

Pored formalnog dijela sastanka, izvrsni domaćini su se potrudili da za učesnike konferencije organizuju obilaske prirodnih i kulturno-istorijskih znamenitosti grada Bad Urach-a i okoline. Naša delegacija je iskoristila boravak u Bad Urach-u za brojne susrete i razgovore sa članovima predsjedništva i delegatima iz različitih zemalja. U planu je da kroz našu zemlju prođe Evropski put E6.

- **Generalni sastanak Evropske unije planinarskih asocijacija – EUMA na Kipru**

U Kiparskom gradu Larnaka, 3. novembra 2019. godine održan je Generalni sastanak Evropske unije planinarskih asocijacija – EUMA. Sjednici je prisustvovalo 18 od ukupno 23 delegata, s tim što su dva delegata imala i ovlašćenje za glasanje od strane drugih članica. Sjednici su prisustvovali i visoki gosti Frits Vrijlandt (UIAA), Claude Eckhardt (UIAA Honorary Member), Hank Hwang (Union of Asian Alpine Associations, UAAA) i Christian Trommsdorff (International Federation of Mountain Guides Associations – IFMGA).

Skupština je usvojila godišnji Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj za 2018. godinu, koje su podnijel predsjednik Roland Stierle i rizničar Jan Bloudek. Predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore prof.dr Dragan Bulatović podnio auditorski (revizorski) Izvještaj.

Predsjednik Roland Stierle je predstavio i odrađene aktivnosti tokom 2019. godine, dok je Jan Bloudek je govorio o ERASMUS + projektu.

Usvojen je bužet za 2020. godinu i donešena odluka o visini članarine.

U punopravno članstvo EUMA je primljen Planinarski savez Bosne i Hercegovine, dok je Club Arc Alpine – CAA primljen kao collaborating member.

German Alpine Club's je ponudio da kancelarija EUMA i dalje ostane u Minhenu u njihovim prostorijama, što su delegati i prihvatili. Takođe je odlučeno da će sledeća skupština biti održana u Pragu 29. maja 2020. godine.

Boravak u na Kipru je iskorišćen i za brojne susrete i razgovore sa članovima EUMA prezidijuma i delegatima iz različitih zemalja. U Larnaki je 2. novembra takođe održana i godišnja skupština UIAA, tako da smo iskoristili priliku za razgovor sa predsjednikom Fritz Vrijlandt.

- **Trideset četvrti kongres Svjetske organizacije vojnih planinara Polanica-Zdroj Poljska**

U periodu od 17. do 21. septembra u Poljskoj je održan 34. Kongres IFMS (International Federation of Mountain Soldiers). Kongres je održan u gradu Polanica-Zdroj na jugu Poljske. Učestvovalo je 80 predstavnika iz devet zemalja i to: Slovenije, Austrije, Švajcarske, Njemačke, SAD, Italije, Španije, Poljske i Crne Gore.

Crna Gora, odnosno Klub vojnih planinara „Kapetan“ je ove godine delegirao dva svoja predstavnika za učešće na Kongresu i to: Vladana Martića (Predsjednik Skupštine kluba) i Igora Ćirovića (Sekretar kluba). Ceremonijal svečanog otvaranja 34. Kongresa IFMS je organizovan u gradu Klodzku. Kongres je otvorio Generalni sekretar IFMS-a brigadni general Renato Đenoveze (ITA).

Tokom trajanja Kongresa, učesnici su bili u prilici da obiđu brojne znamenitosti na jugu Poljske kao što su: Tvrđava Klodzko, grad Vroclav sa svojim turističkim atrakcijama, Poljski dvor, Vambierzuce, Nova Ruda, nacistički podzemni grad Osovka, itd.Što se tiče radnog dijela između ostalog je odlučeno da naredne godine zemlja domaćin 35. IFMS Kongresa bude Njemačka, a 2021. godine Austrija. Donešeno je niz odluka i zaključaka, a u najuži krug zaslužnih pojedinaca za dodjelu *Sertifikata zahvalnosti IFMS* svrstan je major Miladin Čogurić iz Kluba vojnih planinara Crne Gore „Kapetan“. Uz majora Čogurića najviše godišnje priznanje IFMS-a su dobila još četvorica istaknutih članova Internacionalne federacije vojnih planinara.

11. MEDIJSKA PROMOCIJA

Planinarski savez Crne Gore tokom 2019. godine, predano je radio na medijskoj prezentaciji i promociji planinarstva, zdravih stilova života i turističkih potencijala crnogorskih planina. Odličnu saradnju smo imali sa gotovo svim štampanim i elektronskim medijima. Takođe je za pohvalu saradnja sa Radiom Crne Gore i dnevnim listovima Pobjeda, Vijesti i Dan. Planinarski savez ima svoju internet stranicu www.pscg.me, kao i facebook stranicu, koje su solidno posjećene. Planinarski savez je jedan od rijetkih nacionalnih saveza u našoj zemlji koji se može pohvaliti vlastitim štampanim medijem „Planinarske novine“, koji izlazi dva puta godišnje. Tokom 2019. izašli su brojevi 8 i 9. U narednom periodu treba uložiti dodatne napore da se bolje iskoristi promotivni potencijal ovog medija.

- **Dan reprezentacije 10. mart**

Planinarski savez Crne Gore predstavio se u subotu 10. marta 2019. na Sajmu sporta koji je organizovan povodom „Dan reprezentacije“, na podgoričkom Trgu nezavisnosti. Ovu manifestaciju je po prvi put organizovalo Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore u saradnji sa 20 nacionalnih sportskih saveza koji su imali priliku da na odgovarajući način predstave svoje aktivnosti i svim posjetiocima manifestacije približe sportove kojima rukovode. Veliko interesovanje posjetilaca vladalo je i za

naš štand, gdje su posjetioci osim informacija o našim aktivnostima mogli dobiti i prikladne poklone. Predsjednik Vlade Duško Marković i Ministar sporta i mladih Nikola Janović obišli su sve promotivne punktove, gdje su razgovarali sa sportistima i rukovodstvima nacionalnih saveza.

- **Dan planete Zemlje 22. April**

Brojni ljubitelji prirode, poštovaoci visina i pisane riječi prisustvovali su sinoć u podgoričkoj Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović“ promociji novih knjiga – planinarskih vodiča u organizaciji Planinarskog saveza Crne Gore. Povodom Dana planete Zemlje, publici su predstavljena nova izdanja vodiča za Primorsku planinarsku transverzalu Orjen-Lovćen-Rumija, Prvu crnogorsku transverzalu CT1-Planinama Crne Gore i staze VIA Dinarica na teritoriji Crne Gore i Kosova.

O navedenim izdanjima, ali i o problemima sa kojima se srijeće naša planeta, te o načinima kako planinari mogu doprinijeti zaštiti i očuvanju prirode, naročito one planinske, govorili su autori vodiča, Pavle Bandović, Željko Starčević i dr Dragan Bulatović. Na promociji je govorio i poznati biolog mr Vasilije Bušković, dok je program nadahnuto vodila Vesna Šoškić.

Dr Dragan Bulatović je istakao da su planine i planinarstvo oduvijek vezani sa knjigom, prve prave planinarske poduhvate, izveli su upravo pisci, ili bolje rečeno renesansni pjesnici. „Cilj nam je večeras da iskažemo brigu o zaštiti prirode, naročito one planinske, da promoviramo naše aktivnosti, zdrave stilove života, ali isto tako da promoviramo knjigu kao nepresušni izvor znanja, knjigu kao izvor motivacije i inspiracije da bi se preduzela neka akcija“ - rekao je Bulatović.

On je istakao da su planine postale omiljeni prostori za turizam i rekreaciju. Međutim, sve veći broj ljudi, planinara i izletnika, stvara pritisak na planinske ekosisteme. Iako su planine simboli veličine i snage, ustvari su u pitanju krhki ekosistemi čija se ravnoteže relativno lako poremeti neodgovornim i nesavjesnim djelovanjem.

„Većina nas je danas svjesna globalnih ekoloških problema kao što su klimatske promjene, nestanak biodiverziteta, prekomjerna potrošnja neobnovljivih resursa i dr. No, ta svijest nam neće pomoći ako nije u skladu sa našim djelovanjem. Uzaludna su očekivanja da će se pojaviti neko i sve te probleme riješiti nekim čarobnim štapićem...Moramo djelovati individualno i lokalno i svako od nas može svaki dan dati neki svoj pojedinačni mali doprinos, a zbir tih malih doprinosa na globalnom nivou predstavljaće mnogo. Zato neka nam ne bude teško da ugasimo sijalicu koja gori nepotrebno, da zavravimo česmu da ne trošimo vodu uzaludno...“ kazao je Bulatović.

Pavle Bandović, načelnik Komisije za planinarske staze i registar PSCG, kao autor vodiča VIA Dinarica i koautor na izdanjima CT1- Planinama Crne Gore i Primorska planinarska transverzala, detaljno je govorio o ovim značajnim izdanjima, upoznao je prisutne kako su nastala, te pojasnio njihov sadržaj i način korišćenja.

Poznati hercegnovski planinar i član UO PSCG Željko Starčević nadahnuto je govorio o planinskoj infrastrukturi u hercegnovskom zaleđu. Na Orjenu se nalaze tri planinarska doma koja su povezana sistemom uređenih planinskih staza od kojih je većina građena kao Austro-Ugarski vojni putevi koji su povezivali vojna utvrđenja. Starčević je iznio interesantne podatke o načinu gradnje tih puteva, ali i o izlasku Austrijskog Princa Rudolfa na najviši vrh Orjena -Zubački Kabao daleke 1888.godine. Za tu priliku je austro-ugarska vojska izgradila stazu od podnožja do samog vrha kako bi Princu olakšala uspon, pa se ova staza može smatrati prvom namjenski izgrađenom planinarskom stazom u Crnoj Gori.

Mr Vasilije Bušković, član UO PSCG, je govorio o bogastvu crnogorskih ekosistema i brojnim endemskim vrstama koje su svoj dom našle u Crnoj Gori. On je pohvalio izdavačku aktivnost Planinarskog saveza i apelovao na prisutne, sve planinara i ljubitelje prirode, da pišu o svojim pohodima i šalju svoje priloge za „Planinarske novine“ i neka buduća izdanja planinarskih vodiča

- **Promocija monografije Stipe Božića „San o Everestu“**

U utorak 16. jula u 20 sati tražilo se mjesto više u prepunoj sali Narodne biblioteka u Podgorici, a povod je bio promocija monografije Stipa Božića „San o Everestu“. Promocija je organizovana povodom 40 godina od antologijskog prvog uspona Jugoslovenske ekspedicije na Mont Everest, 1979. godine, do tada neosvojivim zapadnim grebenom. Ovaj veliki uspjeh do današnjeg dana nije ponovljen.

Na promociji su govorili: Milan Radović, predsjednik PK „Visokogorci Crne Gore“, Dragutin Šlagi Vujović, učesnik crnogorske ekspedicije na Everestu, prof. dr Dragan Bulatović, predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore i Stipe Božić autor monografije. U ulozi moderatora bila je Suzana Bošković.

Govoreći o značaju Božićevih alpinističkih podviga i uopšte njegovog cjelokupnog djela, te njegovom doprinosu razvoju i unapređenju planinarstva u našem regionu, prof. dr Dragan Bulatović je između ostalog istakao „Ono što posebnu vrijednost daje podvizima Stipe Božića,

i čini ih znatno vrednijim od uspjeha u drugim sportovima, jeste i činjenica što Stipe na ekspedicijama nije bio samo alpinista, već i izvještač i snimatelj. Stipe je u surovim planinskim uslovima radio sve ono što u gradskoj udobnosti rade cijeli timovi ljudi, ako govorimo o drugim sportovima. Zahvaljujuću ogromnoj volji i snazi, te želji da to što je vidio i doživio podijeli sa drugim ljudima, Božić je donio fotografije i snimke sa mnogih planininskih vrhova i drugih udaljenih mjesta koja će zauvijek ostati iznad iskustva najvećeg broja ljudi. Pored svega toga Stipe je svoja planinarska iskustva spasio od zaborava i pretočio ih u vrijedne i zanimljive knjige, koje su nezaobilazno štivo za sve avanturiste i ljubitelje prirode.“

Milan Radović je u svom obraćanju iznio zanimljive tehničke i organizacione detalje o ovom veličanstvenom podvigu, jednom od najvećih u istoriji himalajizma, u kome je učestvovalo 25 alpinista iz SFRJ. Na kraju su četvorica njih Nejc Zaplotnik, Andrej Štremfelj, Stane Belak i Stipe Božić ponosno razvili jugoslovensku trobojku na „krovu svijeta“.

Učesnik dvije crnogorske ekspedicije na Mont Everest koji je 2010.godine dosanjao san o Everestu, Dragutin Šlagi Vujović, prenio je prisutnima svoja iskustva sa najvišeg vrha.

Stipe Božić je održao inspirativno i nadahnuto, multimedijalno predavanje i podsjetio brojne posjetioce na herojski uspjeh četvorice članova ekspedicije i detaljno objasnio kako je tekao put do krova svijeta.

Monografija „San o Everestu“ donosi dramatične zapise sa prve Jugoslovenske ekspedicije na najviši vrh svijeta na koji je Stipe, zajedno sa još četiri člana ekspedicije stigao najtežim smjerom, do tada nepenjanim Zapadnim grebenom. Pored zapisa samog autora koje je za vrijeme ekspedicije slao „Slobodnoj Dalmaciji“, u knjizi se nalaze zapisi i drugih učesnika ekspedicije koji su pisali o jednom od najvećih alpinističkih dometa u istoriji himalajizma. Monografija je bogato ilustrovana brojnim fotografijama sa same ekspedicije.

Organizatori ovog događaja pored našeg Saveza bili su PK „Visokogorci“ Crne Gore i JU Narodna biblioteka „Radosav Ljumović“, uz podršku Ministarstva sporta i mladih.

12. MATERIJALNO FINANSIJSKO POSLOVANJE

Planinarski savez se u 2019. godini, finansirao sredstvima dobijenim iz Budžeta Crne Gore preko javnog Konkursa za sufinansiranje programa sportskih subjekata u 2019. godini. Ministarstvo sporta opredijelilo je PSCG-u sredstva u iznosu od 20.000,00 €. Na osnovu ove odluke, dana 07.03.2019. godine, potpisan je Ugovor sa Ministarstvom o korišćenju sredstava iz budžeta Crne Gore. Sredstva su strogo namjenski korišćena u skladu sa Programom sa kojim smo aplicirali na navedeni konkurs. Osim navedenih sredstava Savez je ostvarivao prihode od članarine i prodaje planinarskih markica i knjižica, te od prodaje časopisa. Takođe, značajan izvor prihoda koji doprinosi održivosti rada Saveza i planinarskih klubova predstavljaju sredstva za uređenje i održavanje planinskih staza Nacionalne mreže koja Savezu opredjeljuje Ministarstvo turizma i održivog razvoja. Ugovor o saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma je potpisan 18.04.2019. godine. Ministarstvo nije ispoštovalo ugovor u cjelosti te su ukupna finansijska sredstva, predviđena Ugovorom, uplaćena tokom 2020. godine.

13. RAD STRUČNIH KOMISIJA PSCG

13.2. Komisija za markacije planinarske staze pjesačke puteve i registar

Održavanje staza i infrastrukture na stazama NM

Na tekuće održavanje planinskih staza Nacionalne mreže neposredno je uticao produžetak postupka izbora domaćina za 2019/2020. god (kraj jula) i razni faktori organizacijske prirode: jer se dio izabраниh klubova domaćina nije prijavio za reizbor za sezonu 2019/2020. Problemi oko preregistracije klubova shodno Zakonu o sportu (pravna lica), a najviše su uticale niske cijene za poslove održavanja kao i nezadovoljavajući - minimalni kapaciteti klubova (obučenosť markiranata, opremljenosť i birotehnička podrška). Sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, ugovoreno je do sredine avgusta održavanje 75 planinarskih staza NM cca 1280 km, čime je pokriven prostor Crne Gore sa prioritetsom na održavanju odabranih staza NM PPT "Orjen-Lovćen Rumija", CT-1 "Planinama Crne Gore" i Via Dinarica sa pristupnim stazama ovim transverzalama i staze u okviru Nacionalnih parkova.

Prema izvještajima domaćina do 20. novembra 2019, kontaktima i uvidom članova komisije za implementaciju ugovora radovi tekućeg održavanja su na svim ugovorenim stazama realizovani kvalitetno i obezbijedena je prohodnosť staza do zatvaranja istih u zimskom periodu.

13.3. Komisija za planinarsku orijentaciju

Komisija za planinarsku orijentaciju, na čijem je čelu Drago Vujović, tokom 2019. godine realizovala je sledeće najznačajnije aktivnosťi:

BMUMOC Igman 2019

Od 11. do 13. oktobra na terenima Olimpijske planine Igman održano je 4. Balkansko prvenstvo u planinarskoj orijentaciji.

Učešće je uzelo preko 120 takmičara iz Slovenije, Srbije, Makedonije, Crne Gore kao i domaćina iz Bosne i Hercegovine.

Našu reprezentaciju je činilo 9 takmičara od kojih su sastavljene 3 ekipe i to Seniori: Marko Blečić, Mitar Andrijašević, Dejan Vujičić

Juniori: Vasilije Vujović, Delibašić Martin i Đurđevac Nemanja

Juniorke: Joksimović Milja, Šuković Bojana i Suljević Amina.

Selektor: Vujović Dragutin.

Takmičenje je počelo 11. oktobra u večernjim časovima rešavanjem testova u kojima su obuhvaćene sve tematike planinarskih disciplina. Sjutradan u 9h je startovala dnevna trka a po završetku trke, rađena je prva pomoć. U 19 h je bio start noćne trke .

Naše ekipe su dale sve od sebe, te se trud isplatio, jer naša seniorska ekipa u najjačoj kategoriji je na kraju zbirom bodova zauzela treće mjesto.

Takmičenje proteklo u fer atmosferi, staze su mogle biti složenije ali organizator je, iz bezbjedonosnih razloga vodilo računa da staza ne zalazi duboko u teren već da bude postavljena oko puteva i provjerenih površina, tako da po pravilniku BMU takmičenja i nijesu ispoštovane dužine i obilježja na karti.

Orijentiring takmičenje u sklopu dana Javorka

Na otvorenom međunarodnom orijentiring takmičenju, održanom u sklopu dana Javorka, održanom u planinarskom domu SRD "Javorak" u disciplini lavirint, učesća je uzelo oko 50 takmičara iz raznih sportskih udruženja, svih uzrasta.

Stazu su postavljali Dragutin Vujović i Dejan Vujičić, koji je ujedno bio glavni mjerioc vremena. Staza je osmišljena u vidu unutrašnje orijentiring sprint trke kroz lavirint postavljen u 3 različite prostorije. Start je bio postavljen u prizemlju doma, a sama staza se nalazila na prvom spratu. Nakon otkucavanja starta takmičari su se stepenicama peli do lavirinta za trčanje i nalazili najkraće putanje u kratenju kroz njih tj. dolaženja to potrebnih kontrolnih tačaka.

Učesnici su bili podjeljeni u četiri kategorije:

1. Juniorke:	I Anđela Kilibarda
II Nina Mihajlović - učesnica iz Slovenije
III Kristina Perunović
2. Juniori:	I Andrija Vukasović i Ognjen Vujačić

II Veselin Žižić

III Đorđe Kilibarda |
| 1. Seniori: | I Matija Vujović - najbolje vrijeme staze
II Vasilije Vujović
III Dejan Vujičić |
| 2. Seniorke: | I Tamara Vujović |

Medalje, diplome kao i robne nagrade obezbijedio SRD "Javorak", a nagrade najboljima uručio veteran crnogorskog planinarstva i GSSCG, kao i jedan od najstarijih članova "Javorka", Stevan Vujičić.

Takmičenje "MONTENEGRO KUP 2019"

U sklopu III Planinskog festivala "Durmitor 2019" koji je održan na Žabljaku od 12. do 14. jula, posljednjeg dana festivala organizovano je takmičenje u planinarskoj orijentaciji "Montenegro kup 2019".

Takmičenje je realizovano po obodu grada Žabljaka, staza se sastojala iz 9 kontrolnih tačaka. Vremenski uslovi nijesu išli na ruku takmičarima, ali je takmičenje uspješno realizovano.

Na takmičenju je učešća uzelo oko 30 takmičara iz nekoliko crnogorskih klubova.

Nagradjeni:

1. Ženska konkurencija : I Jelena Jovanović

2. Muška konkurencija: I Matija Vujović
 II Nemanja Djurdjevac
 III Martin Delibašić

Medalje, diplome kao i pehar za najbolje vrijeme staze obezbijedio je PSCG, a uručio predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore prof. dr. Dragan Bulatović. Smještaj za takmičare kao i električnu energiju, prostorije za start I cilj zbog najavljnog lošeg vremena, ustupila je uprava OŠ "Dušan Obradović Žabljak" kojoj je dodijeljena zahvalnica za pomoć u realizaciji ovog takmicenja.

Stazu je postavljao Dragutin Vujović, dok je za mjerenje vremena bio zadužen Dejan Vujičić.

13.4. Komisija za vodičku službu

Komisija za vodičku službu Planinarskog saveza Crne Gore u protekloj godini svoj rad bazirala je usaglašavanju i izmjenju zakonskih regulativa koje se tiču ove komisije, prvenstveno Izmjene pravilnika za planinarske vodiče koji je donešen 2006. godine, zatim izrade poslovnika o radu komisije, pravilnika kao i planu školovanja vodiča, pravilnika o načinu sticanja sertifikata, pravilnika o organizaciji vođenja, kao i niz drugih podzakonskih akata koje će mo uputiti Upravnom odboru PSCG na usvajanje.

U proteklom periodu komisija je imala dvije elektronske sjednice, koje su se odnosile upravo na pitanja vezana za pravilnike.

Članovi komisije su takođe ocijenili da se radi o dosta opširnoj tematici i da je bolje postupno prilagoditi i usaglasiti sva dokumenta i pripremiti ih za predstojeće aktivnosti. Tako da se nadam da će mo na slijedećoj narednoj sjednici, koja je planirana početkom marta mjeseca, imati konačne radne verzije pravilnika i poslovnika koje će mo poslati Upravnom odboru na usvajanje, kao i plan rada za ovu kalendarsku godinu

U protekloj godini je evidentiran spisak sertifikovanih vodiča PSCG, te smo oformili njihove kartone i predložili izgled vodičke legitimacije.

13.5. Komisija za kanjoning

Kao i prethodnih godina, sezona kanjoninga počinje odmah poslije skijaške. U tom vremenu (april - maj) isli smo u kanjone koji gravitiraju ka primorju: Škurda, Medjuriječ, Rikavac, Drenoštica... Trudimo se da svake godine prodjemo neki novi kanjon i da ga opremimo.

Prethodne godine smo bili u izvidnici kanjona Kičevac. Ove godine u junu ekipa u sastavu Djordjije Vujičić, Drago Vujović, Marko Blečić, Miloš Blečić, Srećko Krasan i Milorad Ivanović, je prošla i opremila kanjon. Turistička sezona je počela u maju a završila se krajem oktobra.

Zbog naše angažovanosti u kanjonima kao i ranije preuzetih obaveza slovenačkih instruktora nijesmo uspjeli da realizujemo polaganje za vodiče kanjoninga. To smo odložili za proljeće 2020.

13.6. Komisija za implementaciju ugovora

Sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, za 2019/20 godinu, ugovoreno je održavanje 75 planinarskih staza Nacionalne mreže, dužine 1280 km. Shodno potpisanom Ugovoru, komisija za implementaciju ugovora, je oglasila i izvršila izbor kandidata za domaćina planinarskih staza. U mjesecu julu, uslijedilo je sklapanje ugovora sa klubovima koji su ispunjavali uslove za uredjenje i održavanje, sa Gorskom službom spašavanja Crne Gore i specijalizovanim poslovnim subjektima za izradu signalizacije i druge poslove iz svog domena.

ZAKLJUČAK

Planinarski savez Crne Gore je u 2019. godini, zajedno sa planinarskim klubovima, uložio velike napore i ostvario značajne rezultate na polju razvoja i unapređenja planinarstva u našoj zemlji. Naša planinarska porodica broji 23 planinarskih klubova sa oko 500 registrovanih planinara. Tokom 2019. godine ojačani su kadrovski kapaciteti i unaprijeđena planinarska infrastruktura. Crnogorski planinari su izveli veliki broj akcija u obliku izleta, pohoda, susreta i taborovanja... Na Žabljaku je održan Planinski festival, kao moderna forma razmjene informacija i iskustava, te sticanja novih znanja i vještina u oblasti planinarstva i razvoja planinskog turizma. Takođe, održan je značajan broj takmičenja i ekspedicija, kao i manji broj seminara i drugih edukativnih sadržaja. Sve ove aktivnosti su medijski dobro praćene u štampanim i elektronskim medijima. Poseban doprinos popularizaciji i promociji naših aktivnosti daje naš časopis „Planinarske novine“. Savez je u prethodnoj godini imao odličnu saradnju sa državnim organima, lokalnim samoupravama, javnim institucijama i nevladinim udruženjima. Posebni naponi su uloženi na polju usklađivanja akata tj. preregistracije Saveza i klubova u skladu sa obavezama proizašlim iz Zakona o sportu. Zahvaljujući predanosti i kvalitetu rada, Savez se pozicionirao kao pouzdan partner Ministarstva održivog razvoja i turizma i Nacionalne turističke organizacije, na projektima razvoja i unapređenja održivih vidova turizma. Ostvareni rezultati svakako su plod posvećenosti menadžmenta, ali i nesebičnog zalaganja svih planinarskih klubova, planinarki i planinara na širenju ideje planinarstva kao stila života, u skladu sa prirodom i principima održivog razvoja. Zahvaljujući svemu navedenom, možemo konstatovati da Planinarski savez uspješno ostvaruje svoju sportsku misiju i igra sve značajniju ulogu u društvenom životu naše zemlje.

U Podgorici, 27.09.2020. godine

Predsjednik PSCG

Prof. dr Dragan Bulatović